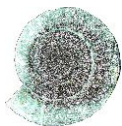

Perho 2023

Honkahuhdan tuuli- ja aurinkovoimahankkeen
arkeologinen inventointi

J. Itäpalo ja H.-P. Schulz ja 3.5.2024

KESKI-POHJANMAAN ARKEOLOGIA*PALVELU*

Tiivistelmä

Keski-Pohjanmaan Arkeologiapalvelu suoritti arkeologisen inventoinnin Honkakaan tuuli- ja aurinkovoimapuiston hankealueella sekä osalla hankkeeseen liittyvillä ulkoisilla sähkönsiirtoreiteillä. Alue sijaitsee Perhon luoteisosassa. Hankealueen pinta-ala on noin 3400 hehtaaria ja sille suunnitellaan enintään 12 tuulivoimalaa. Mahdolliset aurinkovoiman tuontantoalueet sijoittuisivat käytöstä poistuville turvetuotantoalueille ja pelloille. Pohjoinen sähkönsiirtoreitti SVE3 kulkee hankealueen pohjoisreunalta n. 2,3 km koilliseen. Itäiset SVE4 n. 3,1 km pitkä reitti ja SVE5 n. 3,4 km pitkä reitti kulkevat hankealueen itäosasta koilliseen. Työn tilaaja on Perhon Tuuli Oy. Maastotyön tekivät FM Jaana Itäpalo ja FM/MA Hans-Peter Schulz 20.8. ja 24.10.-26.10.2023.

Hankealueelta tunnettiin ennen inventointia viisi muinaisjäännöskohdetta, jotka ovat tervahautakohteet *Kiviniemi* (Museoviraston muinaisjäännösrekisterin tunnus 1000043601), *Käräytiekangas* (1000046283), *Meranevanniemi* (1000046284), *Merasaari* (1000043602) ja *Papinaho* (1000046282). Hankealueen ulkopuolella sähkönsiirtoreittien läheisyydestä ei tunnettu arkeologisia kohteita.

Inventoinnissa hankealueelta löytyi 17 uutta muinaisjäännöskohdetta, jotka ovat kaikki tervahautakohteita. Pohjoisen sähkönsiirtoreitin SVE3 lähistöltä löytyi yksi tervahauta. Itäisten johtoreittien SVE4 ja SVE5 lähistöltä ei löytynyt arkeologisia kohteita.

Inventoinnin pohjana olleella voimaloiden sijoittamissuunnitelmalla ei olisi suoria vaikutuksia havaittuihin kohteeseen. Kaikki kohteet sijaitsevat voimalapaikoista yli 100 metrin etäisyydellä. Kohde 23 sijaitsee pohjoisesta sähkönsiirtoreitistä SVE3 n. 70 m etäisyydellä. Kohde voi vaarantua, jos johtoreitti toteutetaan ilmajohtona.

Hankealueella on tehty inventointia myös vuosina 2021-2022 Kalajoki Jylkkä – Alajärvi Möksy voimajohtolinjojen inventoinnissa. Nämä voimajohtoreitit eivät olleet tämän inventoinnin kohteena, ja niitä ei käsitellä tässä raportissa.

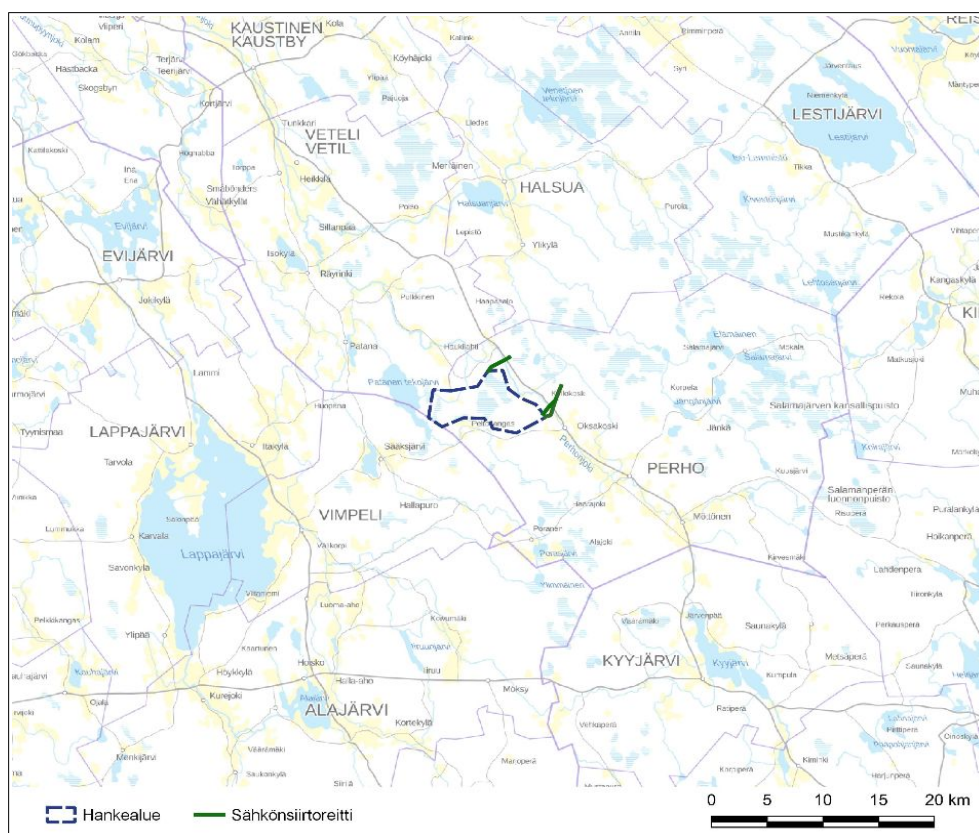
Sisällysluettelo

	S.
1. Perustiedot.....	2
2. Lähtökohdat ja menetelmät.....	2
2.1 Tutkimushistoria.....	3
2.2 Menetelmä.....	4
3. Maisema, topografia ja geologia.....	4
4. Alueen maankäytön historiaa	9
5. Tulokset.....	13
6. Yleiskartta.....	13
7. Kohdehakemisto.....	14
8. Kohdetiedot.....	15
9. Aineistoluettelo.....	39

1. Perustiedot

Inventointialue:	Perho, Honkahuhdan tuuli- ja aurinkovoimahankealue n. 3400 ha. Sähkönsiirtoreitit SVE3, SVE4 ja SVE5.
Tilaajat:	Perhon Tuuli Oy
Inventoinnin laji:	osainventointi
Kenttätyöaika:	20.8. ja 24.10.-26.10.2023, yhteensä 5 henkilötyöpäivää
Karttanumerot:	TM35-lehtijako P4232L, P4231 R (mk 1:10000)
Korkeus:	n. 125 - 160 m mpy
Koordinaattijärjestelmä:	ETRS-TM35 FIN -tasokoordinaatisto
Aiemmat löydöt:	-Inventointilöydöt: -
Aiemmat tutkimukset:	2021 Teemu Tiainen ja Jussi-Pekka Hiltunen, inventointi, Kiviniemi, Merasaari 2022 Teemu Tiainen, Jussi-Pekka Hiltunen ja Jaakko Ervasti, inventointi, Papinahon, Kärrytienkangas, Meranevanniemi.

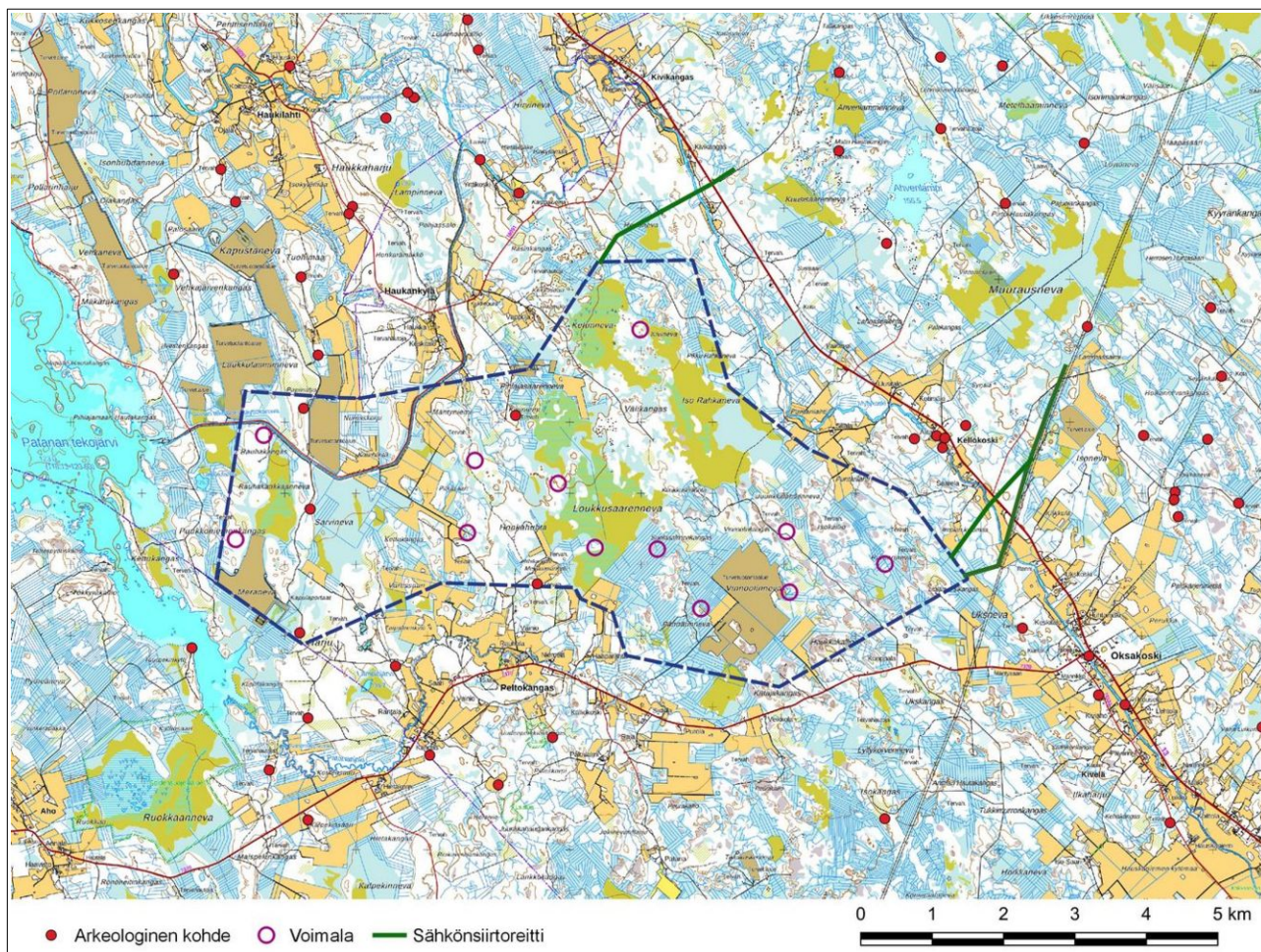
Kartta 1. Hankealue ja inventointiin kuuluneet hankealueen ulkopuolella kulkevat sähkönsiirtoreitit. Maanmittauslaitoksen maastokarttarasteri 1:500 000, 1/2023.

2. Lähtökohdat ja menetelmät

Perhon luoteisosaan Patanan tekojärven itäpuolelle on suunnitteilla Honkahuhdan tuulivoimapuisto. Hankealueen pinta-ala on noin 3400 ha ja sille suunnitellaan enintään 12 tuulivoimalan rakentamista. Samassa yhteydessä tarkastellaan mahdollisia aurinkovoima-alueita, jotka sijoitettaisiin poiskäytöstä jääneille turvetuotanto- ja peltoalueille. Sähkönsiirtoreittin osalta tässä inventoinnissa käsitellään sähkönsiirtoreittejä SVE3, SVE4 ja SVE5, joita kaksi viimeistä ovat osin samaa reittiä. Hankealueen ulkopuolella reittien pituus on yhteensä n. 6,5 km.

Alue on korkokuvaaltaan loivasti kumpuilevaa metsämaata. Sillä sijaitsee laajasti suota. Länsi- ja kaakkoisosassa on turvetuotantoalueita. Alueella on myös peltoja.

Tuulivoimapuiston hankealueelta tunnettiin ennen inventointia viisi muinaisjäännöskohdetta, jotka kaikki ovat tervanvalmistuspaikkoja.

Kartta 2. Lähtötilanne. Hankealue, voimalapaikat ja sähkönsiirtoreitit suhteessa tunnetuihin arkeologisiin kohteisiin. Kohdetiedot Museoviraston Muinaisjäännösrekisterin mukaan (luettu 2.11.2023). Maanmittauslaitoksen maastokarttarasteri 1:50 000, 10/2023.

2.1. Tutkimushistoria

Perhon kuntainventointi on tehty 1990 (Kaarlo Katiskoski, Museovirasto). Tuon ajan inventointikäytännön mukaan inventointi kohdistui esihistoriallisiin kohteisiin eikä historiallisen ajan kohteita ei etsitty. Vuonna 2009 tehtiin historiallisen ajan hautapaikkojen inventointi (Juha Ruohonen, Turun yliopisto). Vuonna 2012 inventoitiin Perhon rantayleiskaava (Jaana Itäpalo, K-P:n Arkeologiapalvelu). Vuonna 2013 inventointiin valtion metsätalousalueet (Hans-Peter Schulz, Metsähallitus). Vuonna 2020 tehtiin Oksakosken ja Möttösen osayleiskaavojen inventointi (J. Itäpalo, H.P. Schulz, Keski-Pohjanmaan Arkeologiapalvelu). Kaivauksia Perhossa ei ole tehty lainkaan.

Perhonjokilaaksossa toteutetussa Kotiseudun Muisti II-hankkeessa vuonna 2004 selvitettiin mm. Perhon esihistoriallinen asutus, varhaisimman historiallisen ajan asutuksen syntyä ja kehitystä sekä tehtiin käyntejä tunnetuille arkeologisille kohteille. Hankkeessa valmistettiin multimedia-esitys (Hans-Peter Schulz ja Jaana Itäpalo).

Lähialueella on tehty useita tuulivoimahankkeisiin liittyneitä inventointeja: 2014 Lestijärvi-Alajärvi voimalinja (Tapani Rostedt, Hans-Peter Schulz, Jaana Itäpalo, Keski-Pohjanmaan Arkeologiapalvelu), Alajoen ja Limakon tuulivoimapuistot (Jaana Itäpalo), 2021 Kakkonevan tuulivoimapuisto (Hans-Peter Schulz, Jaana Itäpalo) ja 2021-2022 Ahvenlammen tuulivoimapuisto (Hans-Peter Schulz). Nyt kohteena olevalla hankealueella on tehty inventointia myös vuosina 2021-2022 Kalajoki Jylkkä – Alajärvi Möksy voimajohtolinjojen inventoinnissa (Teemu Tiainen, Jussi-Pekka Hiltunen ja Jaakko Ervasti, Heilu Oy). Nämä voimajohtoreitit eivät olleet tämän inventoinnin kohteena, ja niitä ei käsitellä tässä raportissa. Edellisestä inventoinnista ei ollut saatavilla myöskään raporttia.

2.2. Menetelmä

Arkeologisen potentiaalin arviointi perustui eri aineistoihin, joiden avulla asemointiin nykyiselle karttapohjalle tunnetut ja mahdolliset uudet arkeologiset kohteet sekä muut ihmisen aikaansaamat pois käytöstä jääneet rakenteet ja niiden sijainnille potentiaalisia maaston kohtia.

Keskeisiä aineistoja ovat GTK:n kallio- ja maaperäkartat, Maanmittauslaitoksen ortoilmakuvat, korkeusmalli, laserkeilausaineisto ja Museoviraston arkeologisista kohteista ylläpitämä digitaalinen tietokanta. Kirjallisuuden ja historiallisen karttamateriaalin avulla on pyritty selvittämään alueella sijaitsevat poiskäytöstä jääneet yli 100 vuotta vanhat asutus- ja elinkeinohistorialliset kohteet. Vanhimmat aluetta kuvaavat tarkemmat kartat ovat isonjaon kartat vuosilta 1758 ja 1792-93¹, uusjakokartat vuosilta 1843-47² sekä pitäjänkartat vuodelta 1847. Vanhimmat peruskartat ovat vuodelta 1954 ja 1966, niiden avulla on arvioitu lähihistoriassa tapahtuneita maankäytön vaikutuksia mahdollisiin alueella sijaitseviin arkeologisiin kohteisiin.

Voimalapaikkojen lähiympäristö inventoitiin tarpeen mukaan noin 200-300 metrin säteellä, nykyiset tiet noin 10-40 metrin käytävällä maastosta riippuen. Alue tarkastettiin pääosin pintahavainnoimalla. Koepistoja tehtiin lapiolla ja käsikairalla hiekkaa olevilla alueilla. Inventoinnissa pyrittiin käymään läpi arkeologisille kohteille potentiaaliset alueet, mutta paikoin se ei ollut mahdollista tiheän nuoren talousmetsän takia. Paikoin metsänaurausten ja ojitusten takia oli mahdotonta tehdä sujuvasti havaintoja. Soistuneet alueet jätettiin useimmiten tarkemmin katsomatta niiden vähäisen muinaisjäännöspotentiaalin vuoksi samoin kuin märät tasaiset rämeet.

Inventoinnin aikana aurinkovoimala-aluiden sijainnit eivät olleet vielä tiedossa, joten inventointia ei ollut mahdollista kohdistaa tarkemmin pelto- ja turvetuotantoalueille. Hankealueella tasaisille pelloille ja rämeille perustettujen turvetuotantoalueiden ja peltojen ei voi sanoa olevan arkeologisesti potentiaalisia maastoja. Nämäkin maastot arvioitiin kuitenkin yleispiirteisesti.

Hankealueen ulkopuolella sähkönsiirtoreitit tarkastettiin kuivilla kankailla pääsääntöisesti noin 100 m:n leveydeltä keskilinjaa molemmiin puolin. Suot ja rämeet katsottiin yleispiirteisesti. Itäisten johtoreittien alueita on inventoitu myös vuonna 2020, joten inventointi voitiin tehdä näillä johtoreiteillä joiltakin osin kevyemmin. Maaperästä johtuen alue tarkastettiin pääosin pintahavainnoimalla, paikoin maannoksia ja epämääraisiä kumpuja tarkastettiin käsikairalla.

3. Maisema, topografia ja geologia

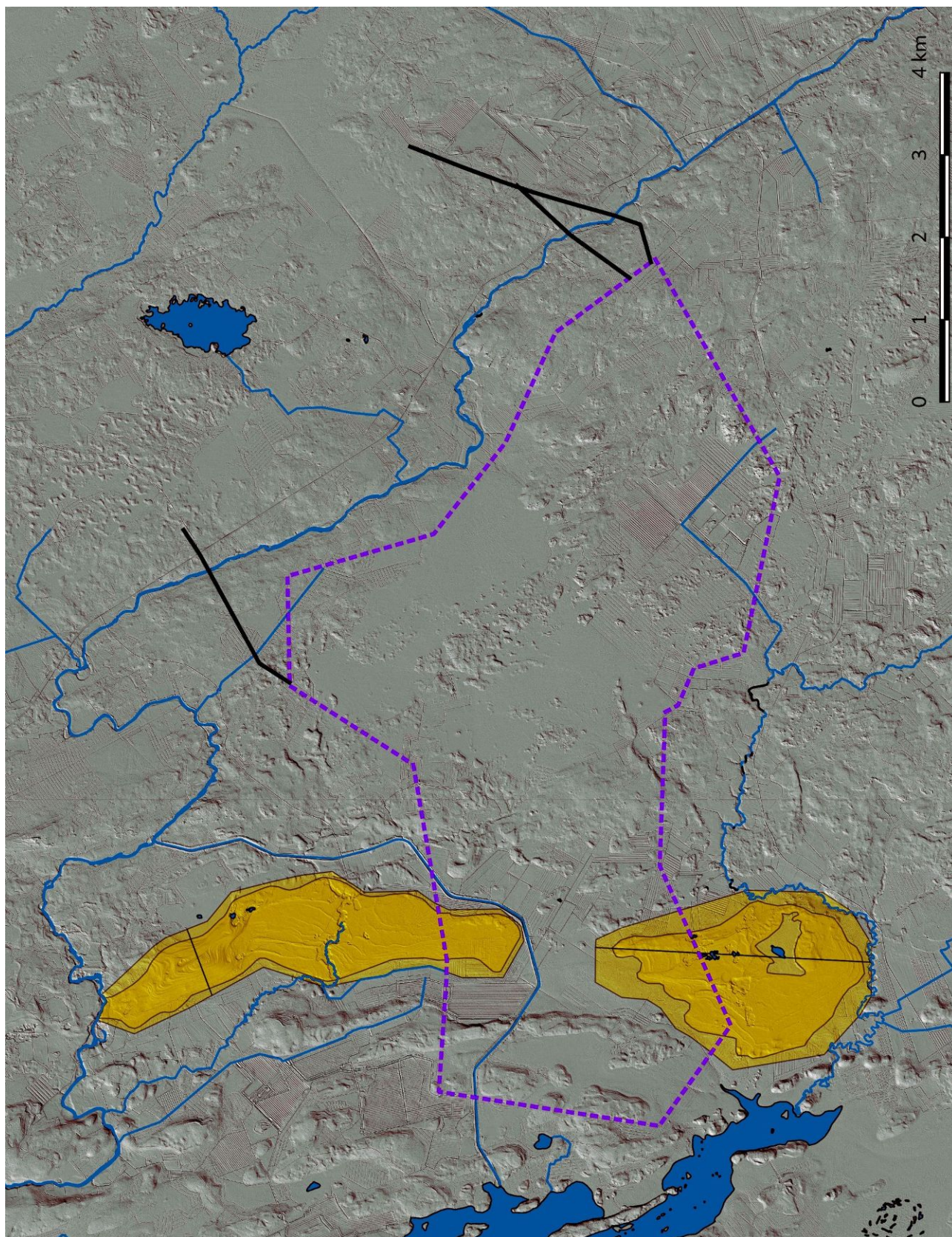
Seutu on Suomenselän vedenjakajan aluetta, kohdealueet sijaitsevat sen läntisen valuma-alueen puolella. Alueen korkeus n. 125-160 m mpy vastaa meren pinnan tasoa n. 9500-8500 vuotta sitten.

Korkokuvaaltaan alue on loivasti kumpuilevaa tai tasaista, korkeuserot ovat enimmillään 8 m / 100 m. Suuri osa alueesta on tasaista suota ja rämettä, itäosassa on laajasti ojittamattomia soita. Turvemaiden ja kallioiden ulkopuolella maaperä on pääosin kivikkoista pohjamoreenia. Länsiosassa sijaitsee osa Saarijärvi – Kokkola harjua; tämä pitkä harju kulkee Vetelin, Kaustisen ja Kruunupyyn kautta Kokkolan keskustan eteläpuoleiselle hiekkadyynialueella. Länsiosassa on soihin rajattuja laajempia kankaita. Idässä esiintyy pienipirteistä kallioista maastoa. Kaakkois- ja länsiosassa on turvetuotantoalueita. Länsiosassa on hankealueen läpi kulkeva peltojen ketju, myös muualla hankealueella on joitakin peltoja.

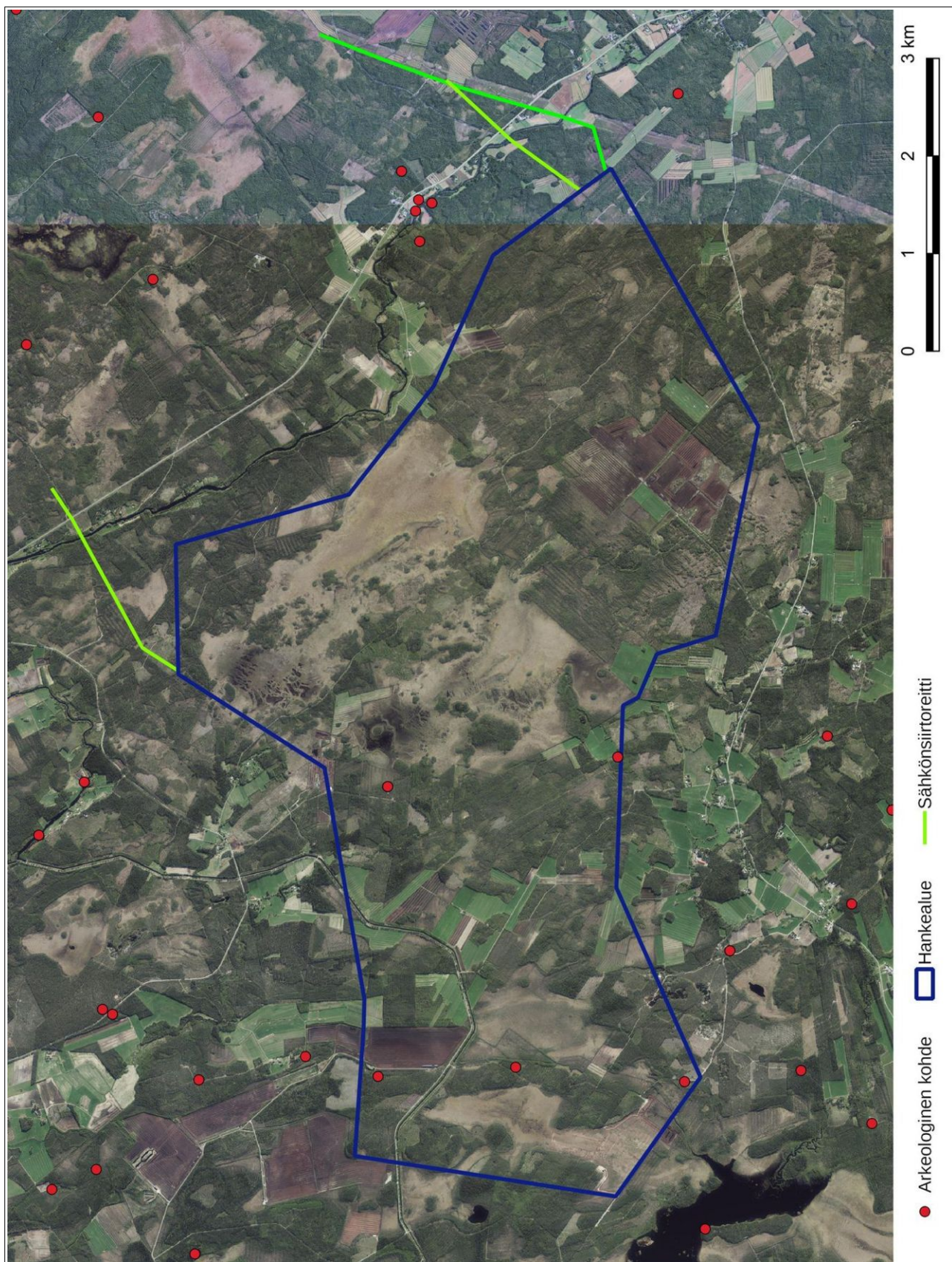
Alue on asumaton. Sillä ei sijaitse isompia vesistöjä, ei myöskään laskettuja vesistöjä. Itäpuolella sijaitsevan Patajan tekojärven täyttökanava virtaa hankealueen luoteisosan läpi. Ennen tekojärven rakentamista ja metsäojituksia alueella virtasi pieniä puroja. Hankealueen ulkopuolella sähkönsiirtoreitit ylittävät Perhonjoen. Pohjoisen reitin SVE3 kohdalla joen ranta on alavaa ja soistunutta. Muualla reitti kulkee kivikkoisessa maastossa, jossa korkeuserot ovat pieniä. Reitti ylittää myös pienen Heponevan ojitetun pohjoisosan. Itäisten SVE4 ja SVE5 reittien joen ylityskohdilla on peltoa. Muualla itäiset reitit kulkevat tasaisilla rämeillä ja kivikkoisilla kankailla. Reitit kulkevat myös pääosin nykyisen johtokäytävän vierellä.

1 E7:2/1-15 Perho; Perho och Röyrinki by i Wetil socken: karta öfver åker och äng med beskrifning 1758, E6:1/1-13 Perho; Karta öfver ängar jämte Kuusjärvi, Jylhä, Okskoski och Haukkapuro hemmans åkrar med delningsbeskrifning 1793

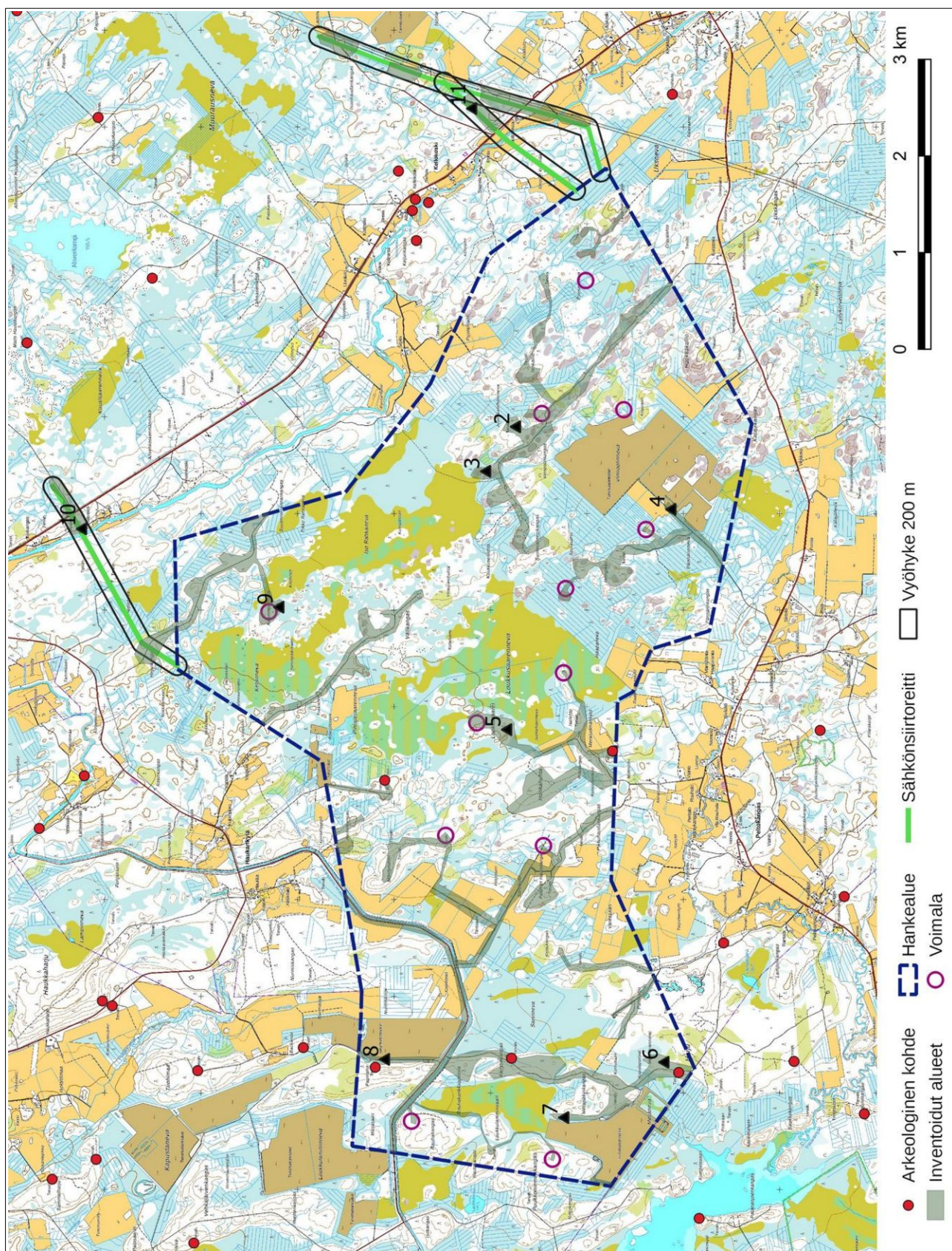
2 E6:13/1-60 Perho; Storskiiftskarta upptagande hemmanen N:o 1-39 med särskilda ägokartor öfver hemmanen N:o 1, 3, 5, 6, 7, 8, 20, 21, 22, 23, 24, 25, 26, 27, 28, 30, 31, 32, och 38; 1843-1847.

Kartta 3. Lidar-aineistoon perustuva korkokuva 2 m DEM. Hankealue ja hankealueen ulkopuolella kulkevat sähkönsiirtoreitit. Harju keltaisena, vesistöt sinisenä. Maanmittauslaitoksen laserkeilausaineineisto 10/2023.

Kartta 4. Ortokuva; hankealue, sähkönsiirtoreitit ja arkeologiset kohteet. Maanmittauslaitoksen ortokuvat 10/2023.

Kartta 5. Inventoidut alueet ja kuvauspaikat 1-11. Maanmittauslaitoksen maastokarttarasteri 1:10 000, 10/2023. Arkeologiset kohteet Museoviraston Muinaisjäännösrekisterin mukaan (luettu 2.11.2023).

Kuva 2. Reen jäännökset, itään.

Kuva 3. Kallioista maasto Iso Rahkanevan kaakkoispuolella, pohjoiseen.

Kuva 4. Vinnoolinneva koilliseen.

Kuva 5. Loukkusaaret, koilliseen.

Kuva 6. Metsää Kapulaportaiden eteläpuolella, pohjoiseen.

Kuva 7. Turvealueita kiertää syvät ojat, pohjoiseen.

Kuva 8. Turvetuotanoalue Papinahon itäpuolella.

Kuva 9. Ketunnevanvantaus, pohjoiseen.

Kuva 10. SVE3, Perhonjoen ylitys, länteen.

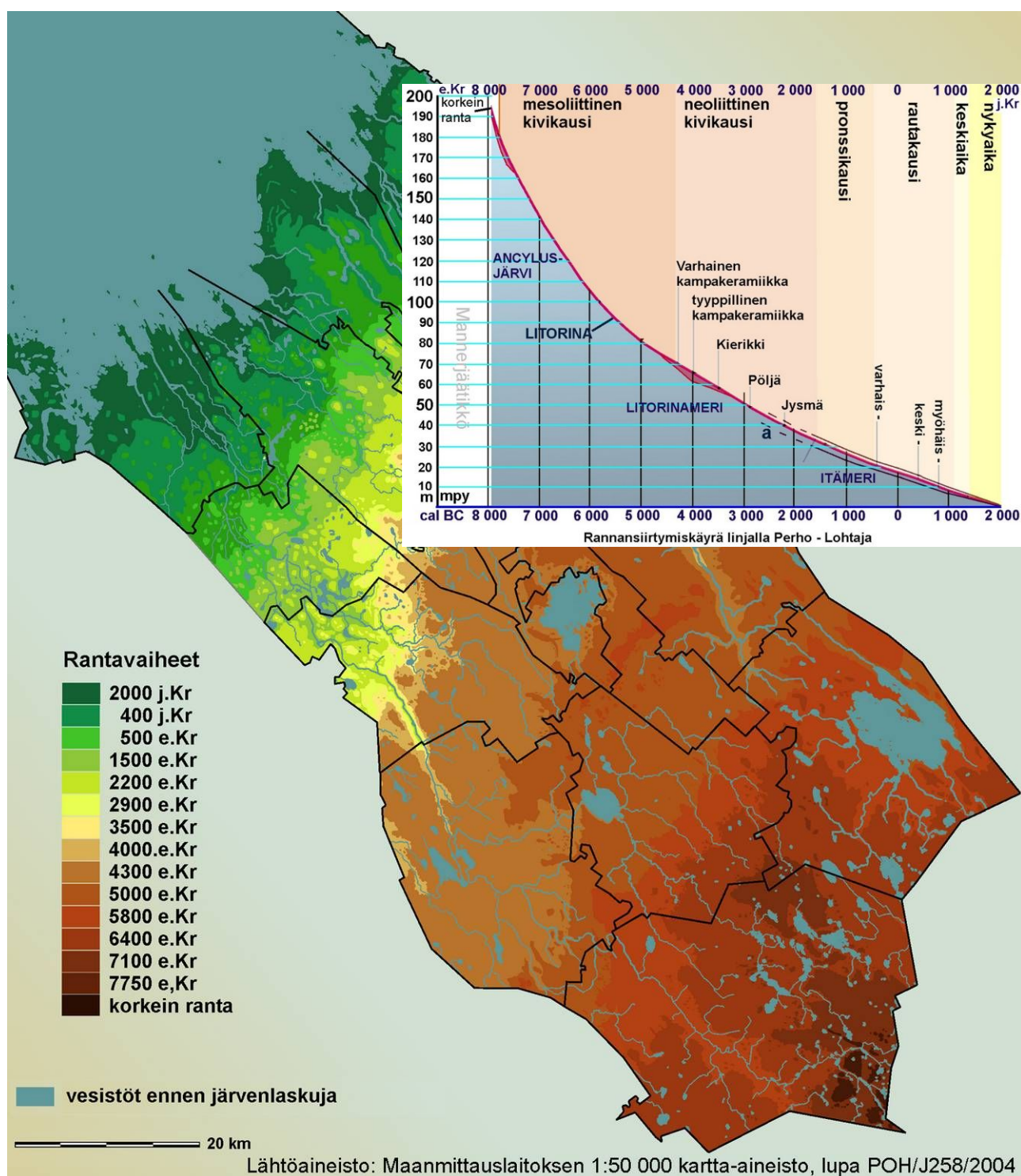
Kuva 11. SVE4, alueelle tyypillistä tasaista maastoa.

4. Alueen maankäytön historiaa

Esihistoriallinen aika

Mannerjäätikko vetäytyi seudulta noin 10 200 -9 900 vuotta sitten. Jään vedäytyttyä Perhon alue oli Salmelanharjua lukuun ottamatta veden peittämää. Maankohoamisen seurauksena meri vetäytyi länteen, Kellokosken kohdalla ranta oli noin 9200 vuotta sitten. Kohdealueen korkeus n. 125-160 m mpy vastaa Ancyclusjärven aikaista varhais- ja keskimesoliittista muinaisrantatasoa karkeasti n. 9500-8500 cal BP.

Perhonjokilaaksosta tunnetaan kiviautiselta ajanjaksolta runsaasti asuinpaikkoja. Alueelta tunnetaan myös mesoliittisen ajan löytöjä. Noin 800 m hankealueesta etelään Patanajoen läheisyydessä sijaitsee Harjun kiviautinen asuinpaikka (584010002), joka voi ajoittua paitsi sijaintikorkeuden, niin myös esinelöytöjenkin perusteella mesoliittiseksi. Vuoden 1990 inventoinnissa alueelta poimittiin talteen mm. liuske-esineen teelmä ja katkelma, kvartsi-iskoksia ja palanutta luuta. Suunnilleen samalta paikalta oli aiemmin löytynyt lattea reikäkivi ja mahdollisesti myös kaksi Perhon museossa säilytettävää reikäkiveä ovat peräisin samalta alueelta; löytötiedoissa niiden mainitaan löytyneen ”Peltokankaan yhteisestä soramaasta”.

Kartta 6. Rannansiirtymisvaiheet Perhonjokilaaksossa ja rannansiirtymiskäyrä. H.-P. Schulz, Perhonjoki- eli Vetelinjoki- ja Kälviänjokilaaksojen historia. 2005.

Hankealueella ei ole vesistöjä, joiden rannoilta ja läheisyydessä kivikautinen asutus yleensä sijaitsee. Hankealueen länsiosan halki kulkee kuitenkin Saarijärveltä Kokkolaan ulottuva harju, jolla voisi sijaita esimerkiksi pyyntikuoppia. Muualla kuivat kankaat ovat hyvin kivikkoisia ja itäosassa pienipiirteistä kalliomaastoa, jollaiset eivät ole tyypillisiä esihistoriallisten kohteiden sijainnille. Yksittäisten kohteiden löytäminen on tietenkin aina mahdollista myös epäpotentiaalisesta maastosta. Johtoreitit ylittävät Perhonjoen kolmessa kohtaa. Itäisestä johtoreitistä SVE4 n. 1,1 km luoteseen on Perhojoen Kellokoskesta, joen pohjasta löytynyt ruopatessa 1860-luvulla kuusi kiviesinettä ja n. johtoreitistä SVE5 n. 1,8 km kaakkoon reikäkivi Perhonjoen koillisrannalta. Joen varsi on potentiaalista löytää uusia kohteita. Inventoinnin aikana

pellot olivat reittien ylityskohdilla peitteisiä, ja havaintojen saaminen oli siten rajallista.

Historiallinen aika

Varhainen maatalousasutus levisi Perhonjokea pitkin ylämaahan todennäköisesti jo 1400-luvulla. Vähäisiä hämäläiseräomistuksia oli vielä 1500-luvun puolivälissä. Epiteetti 'Savolainen' ilmestyi nyt monien pitäjien veroluetteloihin. 1579 kymmenysluettelossa Perhon asukkaat esiintyvät yhdessä nimellä 'sawboar', mikä mahdollisesti viittaa merkittävään savolaistulokkaiden joukkoon. Hankealueella ei ole sijainnut historiallisten karttojen perusteella kiinteää asutusta. Lähin 1700-1800-luvulla perustettu asutus sijaitsee pohjoispuolella Haukan kylässä, eteläpuolella Peltokankaan kylässä ja idässä Perhonjoen varrella, hankealueen länsipuolella on ollut asumaton metsämaata, jolle perustettiin Patanan tekojärvi.

Nykyisen Patanan tekojärven kohdalla virtasi aiemmin Patananjoki. Vuoden 1967 peruskartalle Tuurpekinkytöön on merkitty metsäkämpä siloisen joen länsirannalle. Rekisteriportaaliin on merkitty siitä n. 200 m pohjoiseen Vimpelin puolelle talonpohja, ilmeisesti kysymys on viereiseen tervahautaan liittyvästä tervapirtin pohjasta. Historiallisten karttojen perusteella hankealue on ollut lähikylien takamaata. 1840-luvun pitäjänkartalle on merkitty metsäreitti, joka kulki Haukankylän ja Patananjoen välillä suurimmaksi osaksi samalla kohdalla, missä kulkee nykyinen metsätie Honkahuhdan halki. Muita kulkureittejä pitäjänkarttoille ei ole merkitty. Kohdealueella merkitseviä elinkeinoja ovat olleet tervanpolton ohella metsätyöt. Pitäjänkarttoille hankealueelle on merkitty puro nykyisen Papinahon itäpuolelle turvetuotanta-alueen kohdalle ja toinen puro edellisen itäpuolelle. Molemmat olivat Perhonjoen Haukkaosan sivuhaaroja, jotka ovat hävinneet turvetuotanto-alueiden ja Patanan tekojärven rakentamisen seurauksena. Molempien purojen varsille on merkitty niittyjä pitäjänkartalle. Myös suoalueille ja nevoille on merkitty niittyjä, nämä olivat luonnonniittyjä, joilta on kerätty luonnonrehua. Vanhimille peruskartoille kohdealueelle ei ole merkitty metsäkämpä. Suurin osa hankealueen pelloista on raivattu lähihistoriassa.

Kartta 7. Perhon uudistettu vuoden 1845 isojakokartta Haukan kylästä. Kansallisarkisto, Perho E6:13.

Vanhoilla peruskartoilla ja nykyisillä peruskartoilla esiintyy lähinnä tervanpolttoon ja viljelyyn liittyviä maastonimiä, kuten Patanan Hautakangas ja Riihikangas, mahdollisesti jotkut luhta-loppuiset paikannimet voivat juontua siitä, että alueelta on koottu luonnonheinää ja rehua. Karjaa on myös laidunnettu metsissä.

Kartta 8. Hankealue ja sähkönsiirtoreitit 1840-luvun pitäjänkartoilla. Kartat 2332 02 01, 2332 01, 02, 04, 05, Maanmittaushallituksen historiallinen kartta-arkisto, la. Pitäjänkartasto (1749-1917).

5. Tulokset

Inventoinnissa havaitut tervahaudat hankealueella sijaitsevat voimalapaikoista yli 100 metrin etäisyydellä. Inventoinnin pohjana olleella voimaloiden sijoittamissuunnitelmalla ei siten olisi suoria vaikutuksia tervahautoihin. Kohde 23 sijaitsee pohjoisesta sähkönsiirtoreitistä SVE3 n. 80 m etäisyydellä. Kohde voi vaarantua, jos johtoreitti toteutetaan ilmajohtona.

Lestijärvellä, 3.5.2024

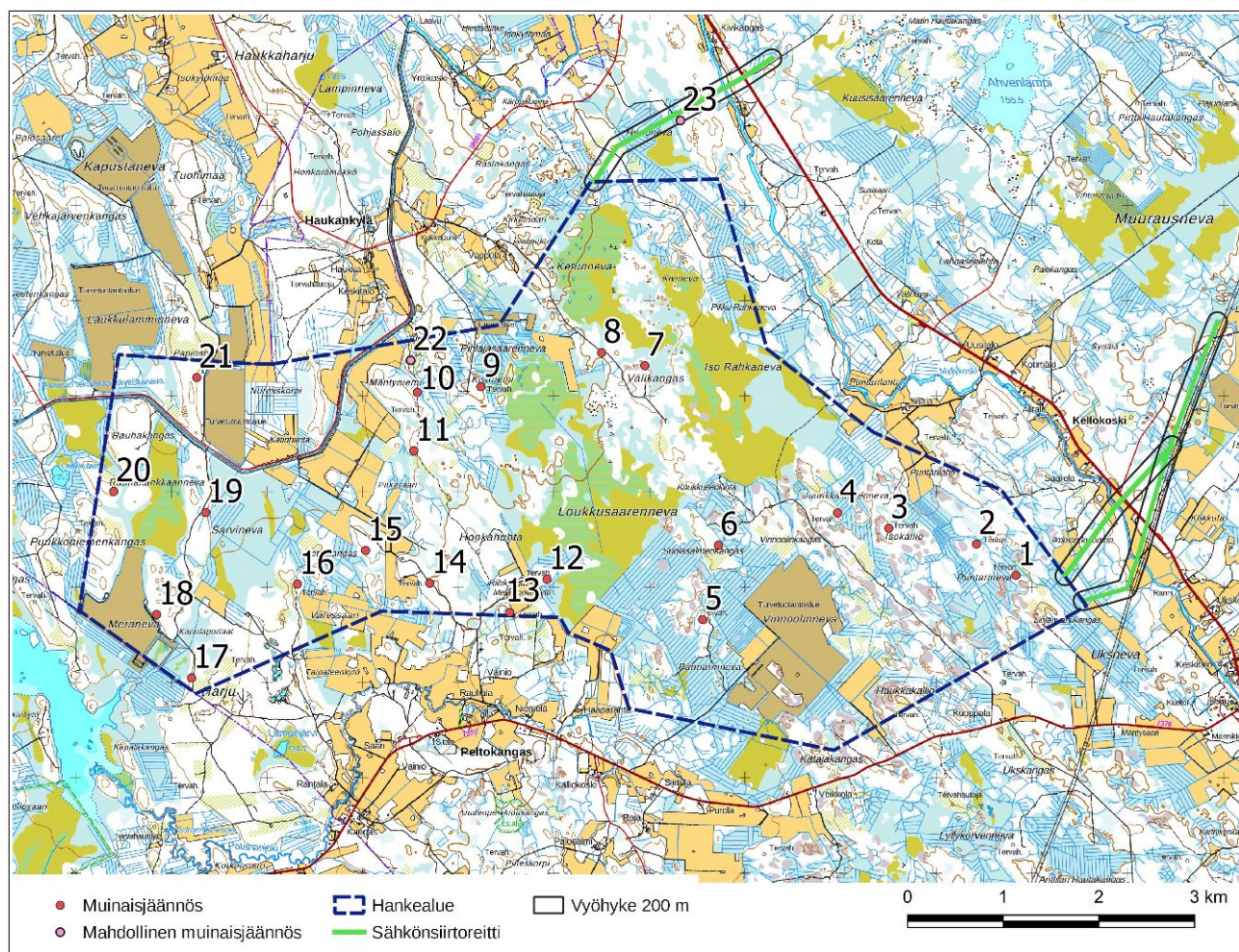
Jaana Itäpalo

Jaana Itäpalo

Hans-Peter Schulz

Hans-Peter Schulz

6. Yleiskartta

Kartta 9. Raportin kohteet 1-23. Kohteet 22-23 ovat mahdollisia muinaisjäänöksiä. Taustakartta Mml 10 000 7/2023.

7. Kohdehakemisto

Kohde	sivu	tyyppi/ tyypin tarkenne	ajoitus	lkm.	status
1. Linjanvarsikangas	15	Työ- ja valmistuspaikat/tervahaudat	historiallinen	1	MJ
2. Puntarineva	16	Työ- ja valmistuspaikat/tervahaudat	historiallinen	1	MJ
3. Isokallio	17	Työ- ja valmistuspaikat/tervahaudat/kiukaat	historiallinen	2	MJ
4. Juurikkalahdenneva	19	Työ- ja valmistuspaikat/tervahaudat	historiallinen	1	MJ
5. Hongikko	20	Työ- ja valmistuspaikat/tervahaudat/kaivot ?	historiallinen	2	MJ
6. Suolasalmenkangas	21	Työ- ja valmistuspaikat/tervahaudat/kuopat	historiallinen	2	MJ
7. Välikangas	22	Työ- ja valmistuspaikat/tervahaudat	historiallinen	1	MJ
8. Välikangas 1	23	Työ- ja valmistuspaikat/tervahaudat	historiallinen	1	MJ
9. Kiviniemi	24	Työ- ja valmistuspaikat/tervahaudat	historiallinen	1	MJ
10. Mäntyniemi	25	Työ- ja valmistuspaikat/tervahaudat	historiallinen	1	MJ
11. Mäntyniemi 1	26	Työ- ja valmistuspaikat/tervahaudat	historiallinen	1	MJ
12. Isolehto	27	Työ- ja valmistuspaikat/tervahaudat	historiallinen	1	MJ
13. Merasaari	28	Työ- ja valmistuspaikat/tervahaudat/kuopat	historiallinen	2	MJ
14. Pikkuhaudankangas	29	Työ- ja valmistuspaikat/tervahaudat/kaivot ?	historiallinen	2	MJ
15. Patanan Hautakangas	30	Työ- ja valmistuspaikat/tervahaudat	historiallinen	1	MJ
16. Kettukangas	31	Työ- ja valmistuspaikat/tervahaudat	historiallinen	1	MJ
17. Meranevanniemi	32	Työ- ja valmistuspaikat/tervahaudat	historiallinen	2	MJ
18. Merapäinkangas	33	Työ- ja valmistuspaikat/tervahaudat	historiallinen	1	MJ
19. Käräytiekangas	35	Työ- ja valmistuspaikat/tervahaudat	historiallinen	1	MJ
20. Hautakangas	36	Työ- ja valmistuspaikat/tervahaudat	historiallinen	1	MJ
21. Papinaho	37	Työ- ja valmistuspaikat/tervahaudat	historiallinen	1	MJ
22. Heikinkangas	37	Työ- ja valmistuspaikat/tervahaudat	historiallinen	1	MJ ?
23. Heponeva	38	Työ- ja valmistuspaikat/tervahaudat	historiallinen	1	MJ ?

Status: MJ muinaisjäännös, KP muu kulttuuriperintökohde, m muu kohde.

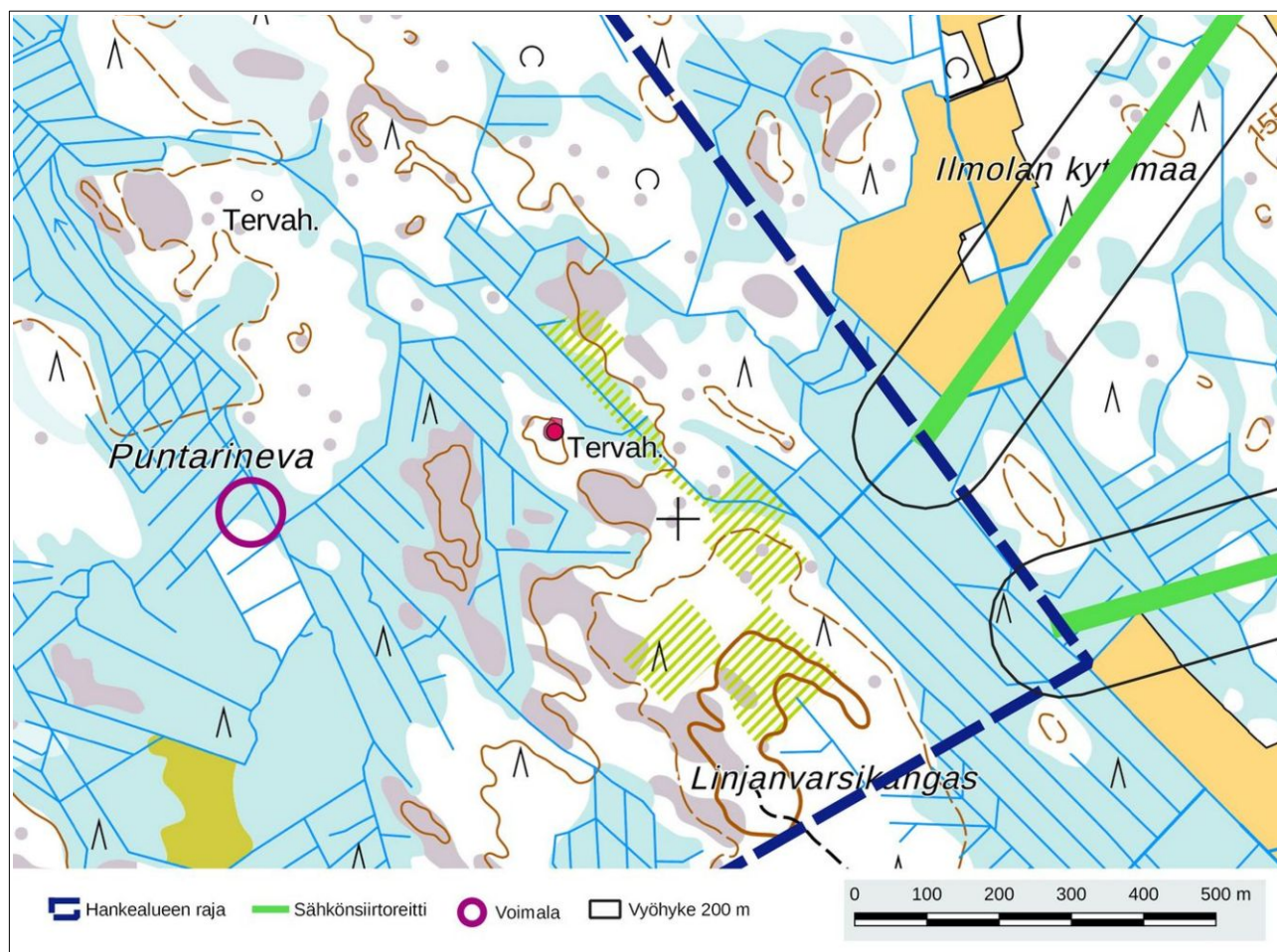
8. Kohdetiedot

1. Linjanvarsikangas

Rekisteritiedot		Paikkatiedot	
Mj-rekisteri		TM35-lehtijako	P4232L
Laji	Kiinteä muinaisjäännös	Vanha yleislehtijako	233204
Tyyppi	Työ- ja valmistuspaikat	Koordinaatit ETRS-TM35FIN	P: 7018120,732 I: 361829,758
Tyypin tarkenne	tervahaudat	N2000	Z n. 155 m
Ajoitus	historiallinen	Koordinaattiselite	lidar-paikannus
Aiemmat tutkimukset	-	Inventointimenetelmät	Pintahavainnointi, kairaus
Aiemmat löydöt	-	Inventointilöydöt	-

Kuvaus: Perhonjoesta n. 1,25 km lounaaseen Linjanvarsikangas-nimisen epäyhtenäisen kallioalueen pohjoisosassa. Tervahauta sijaitsee matalan kalliomaan koillisreunalla. Alueella kasvaa mäntyvaltaista metsää. Tervahaudan läpimitta on n. 20 m, halssi laskee pohjoiseen. Reunavalli on jyrkkä. Päällä kasvaa eri ikäistä puustoa. Tervahauta on merkitty maastokartalle.

Ehdotus suojavyöhykkeeksi:	Kyllä. Etäisyys lähimpään tuulivoimalan paikkaan on n. 420 m.
-----------------------------------	---

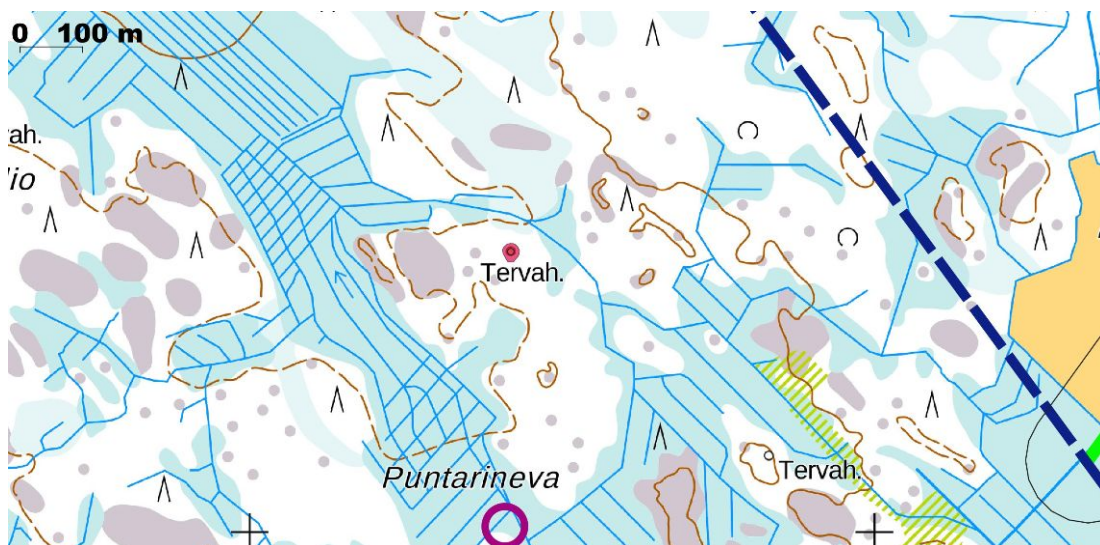

Linjanvarsikangas. Taustakartta Mml 7/2023. Karttasymbolit ovat samoja kaikissa kohdekartoissa.

Tervahauta itään.

2. Puntarineva			
Rekisteritiedot		Paikkatiedot	
Mj-rekisteri		TM35-lehtijako	P4232L
Laji	Kiinteä muinaisjäännös	Vanha yleislehtijako	233204
Tyyppi	Työ- ja valmistuspaikat	Koordinaatit ETRS-TM35FIN	P: 7018447,334 I: 361418,311
Tyypin tarkenne	tervahaudat	N2000	Z n. 155 m
Ajoitus	historiallinen	Koordinaattiselite	lidar-paikannus
Aiemmat tutkimukset	-	Inventointimenetelmät	Pintahavainnointi, kairaus
Kuvaus: Perhonjoesta n. 1,3 km lounaaseen Puntarinevan itäpuolella kallioisen kankaan pohjoisosassa. Tervahauta sijaitsee tasaisella kankaalla taimikkoa kasvalla hakkuuaukolla. Tervahaudan läpimitta on n. 18 m, halssi on kaivettu etelään. Tervahauta on merkitty maastokartalle.			
Ehdotus suojavyöhykkeeksi:	Kyllä. Etäisyys lähimpään tuulivoimalan paikkaan on n. 420 m.		

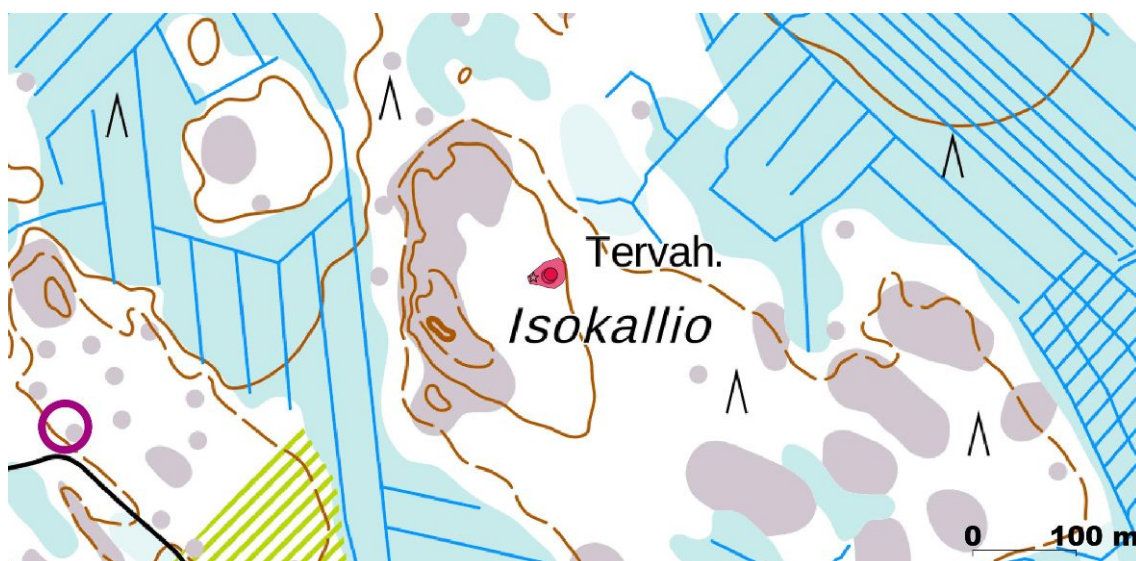

Puntarineva. Taustakartta Mml 7/2023.

Tervahauta kuvattu itään.

3. Isokallio			
Rekisteritiedot		Paikkatiedot	
Mj-rekisteri		TM35-lehtijako	P4232L
Laji	Kiinteä muinaisjäännös	Vanha yleislehtijako	233204
Tyyppi	Työ- ja valmistuspaikat	Koordinaatit ETRS-TM35FIN	P: 7018612,408 I: 360501,665 P: 7018609,257 I: 360484,743
Tyypin tarkenne	tervahaudat	N2000	Z n. 155 m
Ajoitus	historiallinen	Koordinaattiselite	Lidar-paikannus, tervahauta
Aiemmat tutkimukset	-	Inventointimenetelmät	Pintahavainnointi, kairaus
Kuvaus: Perhonjoesta n. 1,3 km etelään laajan isokallion luoteisosassa kivikkoisessa maastossa hakkuuaukon reunalla. Tervahaudan läpimitta on n. 20 m, halssi laskee koilliseen. Päällä kasvaa joitakin mäntyjä, muuten tiheää nuorta lehtipuustoa. Noin 10 m tervahaudan reunasta länteen on n. 80 cm korkea ja n. 1,5 m halkaisijaltaan oleva tervapirtin kiuas. Kiukaan pinnalla kasvaa puolukkaa, sammalta ja joitakin nuoria pajuja. Noin 20-30 m tervahaudasta länteen on useita kuoppia, joiden läpimitta on n. 2-3 m ja syvyys n. 50-60 cm, muoto pyöreähkö tai soikeahko. Kuopat eivät liity tervanvalmistukseen, vaan ne ovat syntyneet lähihistoriassa. Tervahauta on merkitty maastokartalle.			
Ehdotus suojavyöhykkeeksi:	Kyllä. Etäisyys lähimpään tuulivoimalan paikkaan on n. 470 m.		

Isokallio, tervahaudan ja tervapirtin kiukaan sijainti. Taustakartta Mml 672023.

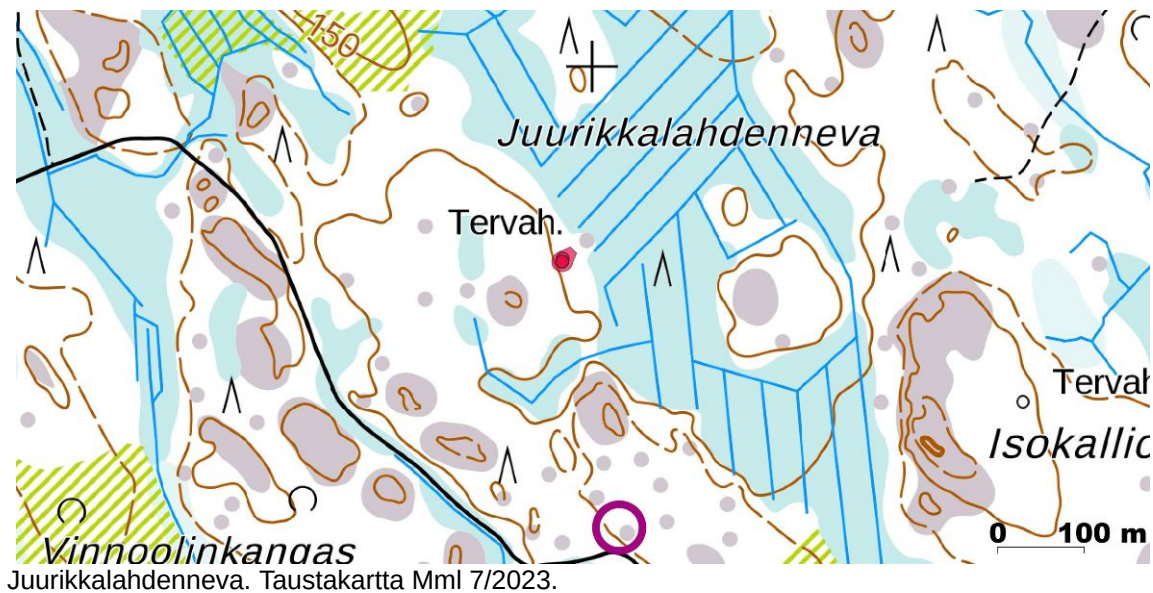
Tervapirtin kiuas kaakkoon.

Tervahaudan länsipuolella on useita kuoppia, jotka eivät liity tervanvalmistukseen, vaan ne ovat syntyneet viime aikoina.

4. Juurikkalahdenneva

Rekisteritiedot		Paikkatiedot	
Mj-rekisteri		TM35-lehtijako	P4232L
Laji	Kiinteä muinaisjäännös	Vanha yleislehtijako	233204
Tyyppi	Työ- ja valmistuspaikat	Koordinaatit ETRS-TM35FIN	P: 7018773,597 I: 359965,660
Tyypin tarkenne	tervahaudat	N2000	Z n. 150 m
Ajoitus	historiallinen	Koordinaattiselite	lidar-paikannus
Aiemmat tutkimukset	-	Inventointimenetelmät	Pintahavainnointi, kairaus
Kuvaus: Iso Rahkanevan kaakkoispuolella sijaitsevalla kallioalueella, metsätiestä n. 300 m koilliseen. Tervahauta sijaitsee matalan kallioiden ja kivikkoisen kankaan koillisreunalla. Tervahaudan läpimitta on n. 20 m, halssi on kaivettu koilliseen Juurikkalahdennevan suuntaan. Reunavalli on matala, n. 50-60 cm korkea, keskuskuoppa on laakea. Hautaa kiertää matala oja.			
Ehdotus suojavyöhykkeeksi:		Kyllä. Etäisyys lähimpään tuulivoimalan paikkaan on n. 300 m.	

Juurikkalahdenneva. Taustakartta Mml 7/2023.

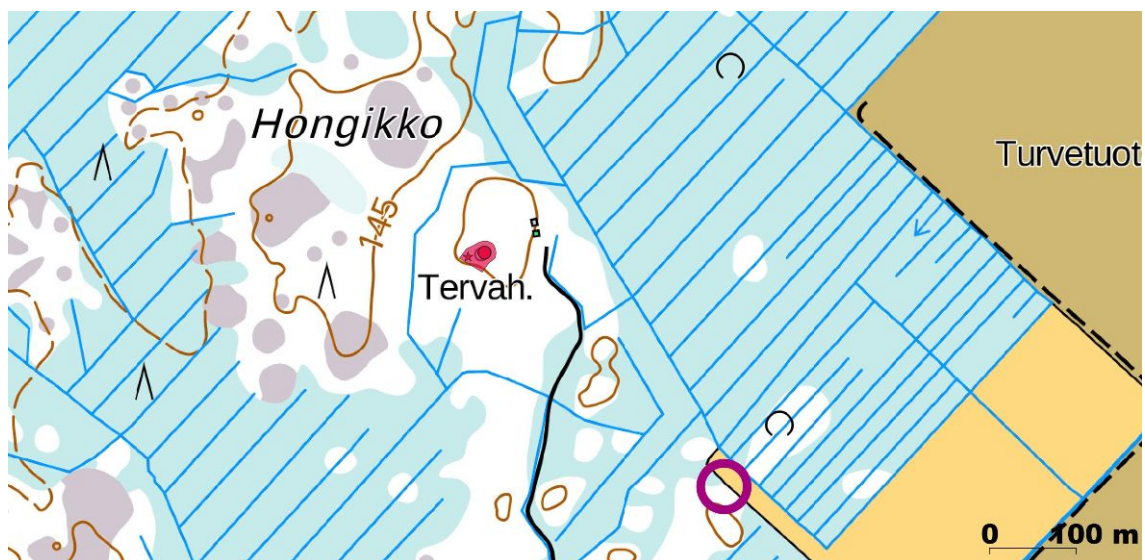
Matala tervahauta luoteeseen.

5. Hongikko

Rekisteritiedot		Paikkatiedot	
Mj-rekisteri		TM35-lehtijako	P4232L
Laji	Kiinteä muinaisjäännös	Vanha yleislehtijako	233201
Tyyppi	Työ- ja valmistuspaikat	Koordinaatit ETRS-TM35FIN	P: 7017656,064 I: 358554,080 P: 7017651,082 I: 358534,892
Tyyppin tarkenne	tervahaudat	N2000	Z n. 145 m
Ajoitus	historiallinen	Koordinaattiselite	Lidar-paikannus, tervahauta
Aiemmat tutkimukset	-	Inventointimenetelmät	Pintahavainnointi, kairaus

Kuvaus: Vinnoolinnevan turvetuotantoalueesta n. 450 m lounaaseen. Tervahauta sijaitsee rämeiden ympäröimän Hongikko-nimisen kallioiden kaakkoispuolella matalan kohouman lounaislaidalla. Noin 50 m itä-koilliseen on vapaa-ajan asunto. Tervahaudan läpimitta on n. 23 m, halssi laskee kaakkoon. Keskuskuoppa on laakea ja matala. Reunavalli on n. 50-60 cm korkea. Haudan reunoilla ja ympärillä kasvaa varttuneita kuusia, keskusta on puuton ja kasvaa heinää. Haudan länsipuolella on kuoppa, jonka läpimitta on n. 2 m ja syvyys n. 1 m, reunoilla on valli. Kysymys voi olla eräänlaisesta kaivosta tai vesivarastosta, josta on saatu tervanvalmistukseen tarpeen mukaan vettä.

Ehdotus suojavyöhykkeeksi: Kyllä. Etäisyys lähimpään tuulivoimalan paikkaan on n. 370 m.

Hongikko. Taustakartta Mml 7/2023.

Laakea tervahauta luoteeseen.

Kuoppa tervahaudan länsipuolella, lounaaseen.

6. Suolasalmenkangas

Rekisteritiedot		Paikkatiedot	
Mj-rekisteri		TM35-lehtijako	P4232L
Laji	Kiinteä muinaisjäännös	Vanha yleislehtijako	233201
Tyyppi	Työ- ja valmistuspaikat	Koordinaatit ETRS-TM35FIN	P: 7018435,322 I: 358720,149 P: 7018450,557 I: 358710,106
Tyyppin tarkenne	tervahaudat	N2000	Z n. 147,50 m
Ajoitus	historiallinen	Koordinaattiselite	Lidar-paikannus, tervahauta
Aiemmat tutkimukset	-	Inventointimenetelmät	Pintahavainnointi, kairaus

Kuvaus: Vinnoolinnevan turvetuotantoalueen luoteispuolella Suolasalmenkankaan korkeimman laen kaakkoislaidalla. Tervahaudan eteläpuolella on hakkuualue. Tervahaudan läpimitta on n. 18 m, halssi laskee itään. Haudan luoteispuolella on kaksi tervanvalmistukseen liittyvää kuoppaa, joiden halkaisijat ovat n. 5-6 m, syvyys on n. 60-80 cm, koordinaatit mitattiin vain pohjoisemmasta jyrkkäreunaisemmasta kuopasta. Haudan päällä kasvaa tiheää puustoa. Tervahauta on merkitty maastokartalle.

Ehdotus suojavyöhykkeeksi: Kyllä. Etäisyys lähimpään tuulivoimalan paikkaan on n. 550 m.

Suolasalmenkangas. Taustakartta Mml 7/2023.

Tervahauta puuston lomassa, etelään.

7. Välikangas

Rekisteritiedot		Paikkatiedot	
Mj-rekisteri		TM35-lehtijako	P4232L
Laji	Kiinteä muinaisjäännös	Vanha yleislehtijako	233202
Tyyppi	Työ- ja valmistuspaikat	Koordinaatit ETRS-TM35FIN	P: 7020316,112 I: 357951,402
Tyypin tarkenne	tervahaudat	N2000	Z n. 145 m
Ajoitus	historiallinen	Koordinaattiselite	lidar-paikannus
Aiemmat tutkimukset	-	Inventointimenetelmät	Pintahavainnointi

Kuvaus: Iso Rahkanevan länsipuolella Välikankaan pohjoisosassa kallioiden ja kivikkoisen Välikankaan koillisreunalla. Eteläpuolella on nuorta puustoa kasvava hankkuuaukko. Tervahauta on n. 17 m halkaisijaltaan, halssi laskee etelään. Päällä kasvaa erilajista puustoa.

Ehdotus suojavyöhykkeeksi: Kyllä. Etäisyys lähimpään tuulivoimalan paikkaan on n. 980 m.

Välikangas. Taustakartta Mml 7/2023.

Tervahaudan länsireunaa itään.

8. Välikangas 1

Rekisteritiedot		Paikkatiedot	
Mj-rekisteri		TM35-lehtijako	P4232L
Laji	Kiinteä muinaisjäännös	Vanha yleislehtijako	233202
Tyyppi	Työ- ja valmistuspaikat	Koordinaatit ETRS-TM35FIN	P: 7020451,844 I: 357498,170
Tyypin tarkenne	tervahaudat	N2000	Z n. 142,50 m
Ajoitus	historiallinen	Koordinaattiselite	lidar-paikannus
Aiemmat tutkimukset	-	Inventointimenetelmät	Pintahavainnointi, kairaus
Kuvaus: a. Pihlajasaarennevan ja Koninpäänsaaren suon välisellä kuivalla kankaalla metsätien eteläpuolella. Aluella kasvaa varttunutta kuusimetsää. Tervahaudan läpimitta on noin 20 m, halssi laskee koilliseen. Keskuskuoppa on laakea.			
Ehdotus suojavyöhykkeeksi:		Kyllä. Etäisyys lähimpään tuulivoimalan paikkaan on n. 970 m.	

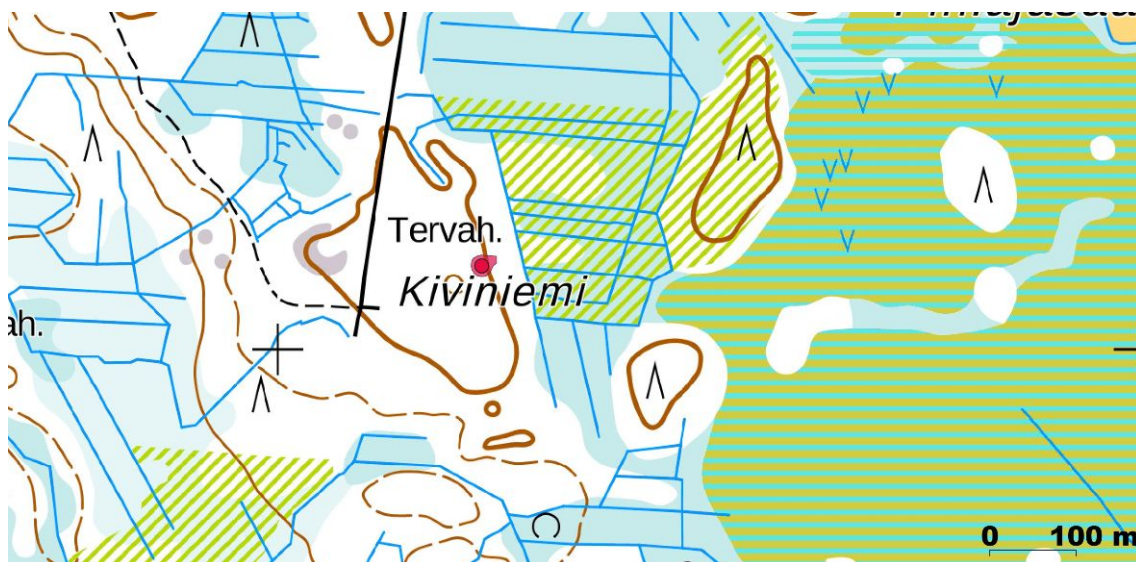
Välikangas 1. Taustakartta Mml 7/2023.

Tervahauta koilliseen.

9. Kiviniemi

Rekisteritiedot		Paikkatiedot	
Mj-rekisteri	1000043601	TM35-lehtijako	P4232L
Laji	Kiinteä muinaisjäännös	Vanha yleislehtijako	233201
Tyyppi	Työ- ja valmistuspaikat	Koordinaatit ETRS-TM35FIN	P: 7020096,617 I: 7020096,617
Tyypin tarkenne	tervahaudat	N2000	Z n. 141 m
Ajoitus	historiallinen	Koordinaattiselite	Aiempi tieto
Aiemmat tutkimukset	2021 Teemu Tiainen ja Jussi-Pekka Hiltunen, inventointi	Inventointimenetelmät	Pintahavainnointi
Kuvaus: 2021: Laakea tervahauta sijaitsee tiheässä nuorehossa mäntymetsässä. Halkaisija on noin 20 m, josta vallin leveys noin 7-8 ja syvyys noin metri. Haudan ympärillä on osin epäselvä katkoviivamainen ojakaivanto sekä jonkin verran muita kuoppia. 2023: Kohde oli ennallaan. Rekisteriportaalisissa kohteella ei ollut rajausta. Kohteelle tehtiin rajausta.			
Ehdotus suojavyöhykkeeksi:	Kyllä. Etäisyys lähimpään tuulivoimalan paikkaan on n. 850 m.		

Kiviniemi. Taustakartta Mml 7/2023.

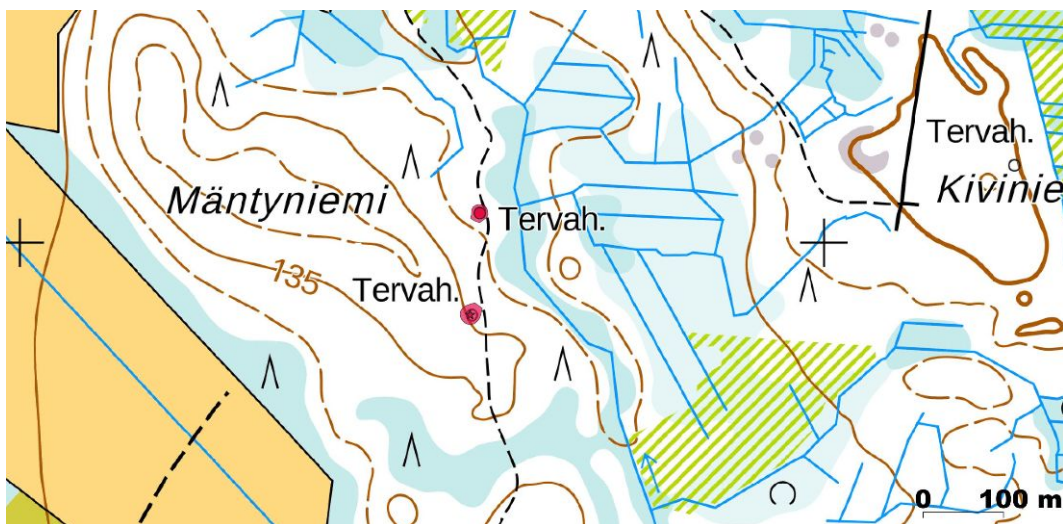
Tervahauta koilliseen.

10. Mäntyniemi

Rekisteritiedot		Paikkatiedot	
Mj-rekisteri		TM35-lehtijako	P4214R
Laji	Kiinteä muinaisjäännös	Vanha yleislehtijako	233202
Tyyppi	Työ- ja valmistuspaikat	Koordinaatit ETRS-TM35FIN	P: 7020036,453 I: 355571,973 P: 7019910,233 I: 355559,941
Tyypin tarkenne	tervahaudat	N2000	Z n. 132,50 m
Ajoitus	historiallinen	Koordinaattiselite	Lidar-paikkannus, pohjoisempi tervahauta
Aiemmat tutkimukset	-	Inventointimenetelmät	Pintahavainnointi, kairaus

Kuvaus: Patanan tekojärven täyttökanavasta n. 640 m kaakkoon Mäntyniemi-nimisen ja aiemmin Meripekinkangas-nimisen kankaan itäosassa. Alueen maaperä on hienoa moreenia. Puusto on mänty-kuusimetsää. Paikalla on umpeenkasvamassa olevan metsätieuran länsipuolella kaksi tervahautaa n. 120 metrin etäisyydellä toisistaan. Hautojen läpimitta on n. 15 m, halssit laskevat koilliseen. Hautojen päällä kasvaa puustoa. Tervahaudat on merkitty maastokartalle.

Ehdotus suojavyöhykkeeksi:	Kyllä. Etäisyys lähimpään tuulivoimalan paikkaan on n. 580 m.
-----------------------------------	---

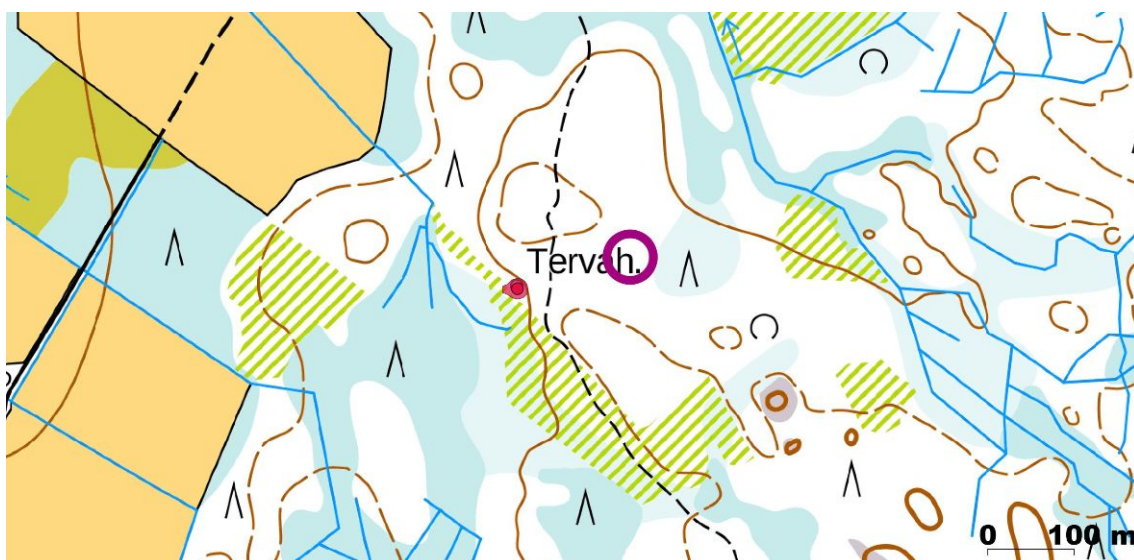
Mäntyniemi. Taustakartta Mml 7/2023.

Eteläisempi tervahauta luoteeseen.

11. Mäntyniemi 1

Rekisteritiedot		Paikkatiedot	
Mj-rekisteri		TM35-lehtijako	P4214R
Laji	Kiinteä muinaisjäännös	Vanha yleislehtijako	233202
Tyyppi	Työ- ja valmistuspaikat	Koordinaatit ETRS-TM35FIN	P: 7019424,669 I: 355535,365
Tyypin tarkenne	tervahaudat	N2000	Z n. 135 m
Ajoitus	historiallinen	Koordinaattiselite	lidar-paikannus
Aiemmat tutkimukset	-	Inventointimenetelmät	Pintahavainnointi, kairaus
Kuvaus: Patanan tekojärven täyttökanavasta n. 850 m kaakkoon Mäntyniemen ja Honkahuhdan välisellä matalalla kankaalla metsätieaurasta n. 25 m länteen. Maaperä on hiekkamoreenia. Alueella kasvaa mänty-kuusimetsää. Tervahaudan läpimitta on n. 15 m, halssi laskee länteen. Haudan päällä kasvaa kuusi- ja mäntypuita.			
Ehdotus suojavyöhykkeeksi:	Kyllä. Etäisyys lähimpään tuulivoimalan paikkaan on n. 130 m.		

Mäntyniemi 1. Taustakartta Mml 7/2023.

Tervahauta luoteeseen.

12. Isolehto			
Rekisteritiedot		Paikkatiedot	
Mj-rekisteri		TM35-lehtijako	P4232L
Laji	Kiinteä muinaisjäännös	Vanha yleislehtijako	233201
Tyyppi	Työ- ja valmistuspaikat	Koordinaatit ETRS-TM35FIN	P: 7018079,052 I: 356927,291
Tyypin tarkenne	tervahaudat	N2000	Z n. 142,50 m
Ajoitus	historiallinen	Koordinaattiselite	lidar-paikannus
Aiemmat tutkimukset	-	Inventointimenetelmät	Pintahavainnointi, kairaus
Kuvaus: Loukkunsaarennevan ja Meraluomankytö-nimisen peltoalueen välissä. Tervahauta sijaitsee pienen kivikkoisen kumpareen eteläreunalla. Ympäristössä kasvaa nuorta mäntytaimikkoa. Matalahkon tervahaudan läpimitta on n. 22 m, halssi laskee etelään. Haudan päällä kasvaa joitakin vanhoja kuusia ja nuorempaa erilajista puustoa, pohjaa peittää sammal.			
Ehdotus suojavyöhykkeeksi:	Kyllä. Etäisyys lähimpään tuulivoimalan paikkaan on n. 430 m.		

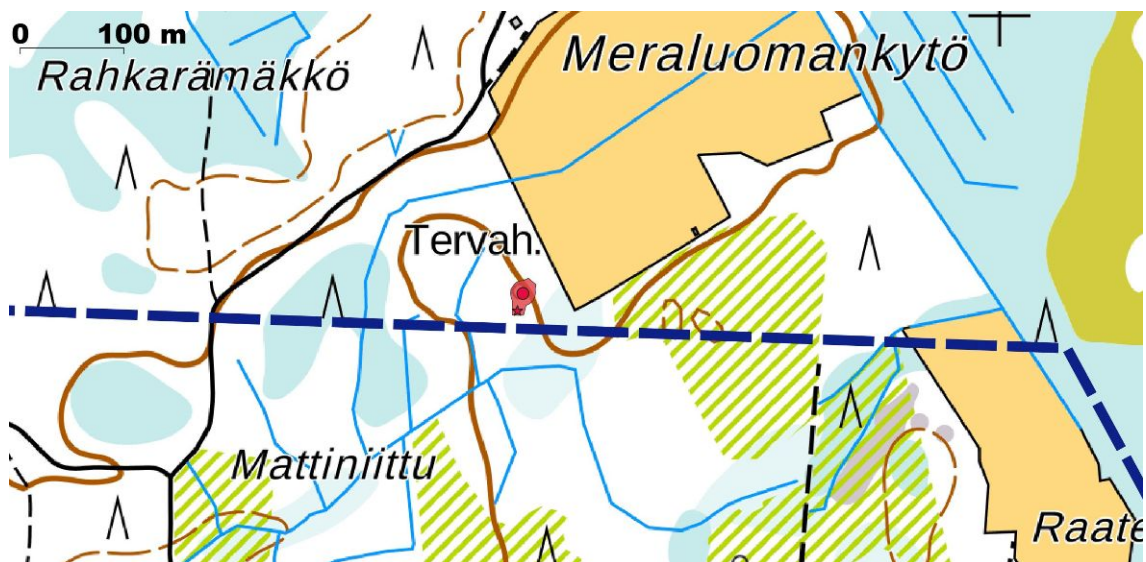
Isolehto. Taustakartta Mml 7/2023.

Tervahaudan keskustaa itään.

13. Merasaari

Rekisteritiedot		Paikkatiedot	
Mj-rekisteri	1000043602	TM35-lehtijako	P4232L
Laji	Kiinteä muinaisjäännös	Vanha yleislehtijako	233201
Tyyppi	Työ- ja valmistuspaikat	Koordinaatit ETRS-TM35FIN	P: 7017731,000 I: 356538,999 P: 7017713,996 I: 356533,687
Tyypin tarkenne	tervahaudat	N2000	Z n. 140 m
Ajoitus	historiallinen	Koordinaattiselite	Aiempi tieto, tervahauta
Aiemmat tutkimukset	2021 Teemu Tiainen ja Jussi-Pekka Hiltunen	Inventointimenetelmät	Pintahavainnointi, kairaus
Kuvaus: Nuoressa sekametsässä sijaitseva tervahauta, jonka halkaisija on noin 15 m, syvyys n. 1,4 m. Laelta tasainen, mahdollinen kaksoisvalli on n. 5-6 m leveä. Halssiaukko ja muutaman metrin pituinen halssiura antaa pellon suuntaan (itään) 2023: Noin 20 m etelään on n. 3 x 1,5 metrin kokoinen kuoppa, joka voi liittyä paikan tervanvalmistukseen. Tervahauta on merkitty maastokartalle. Kohteella ei ollut rajausta rekisteriportaalisissa. Kohteelle tehtiin rajausta.			
Ehdotus suojavyöhykkeeksi:	Kyllä. Etäisyys lähimpään tuulivoimalan paikkaan on n. 940 m.		

Merasaari. Taustakartta Mml 7/2023.

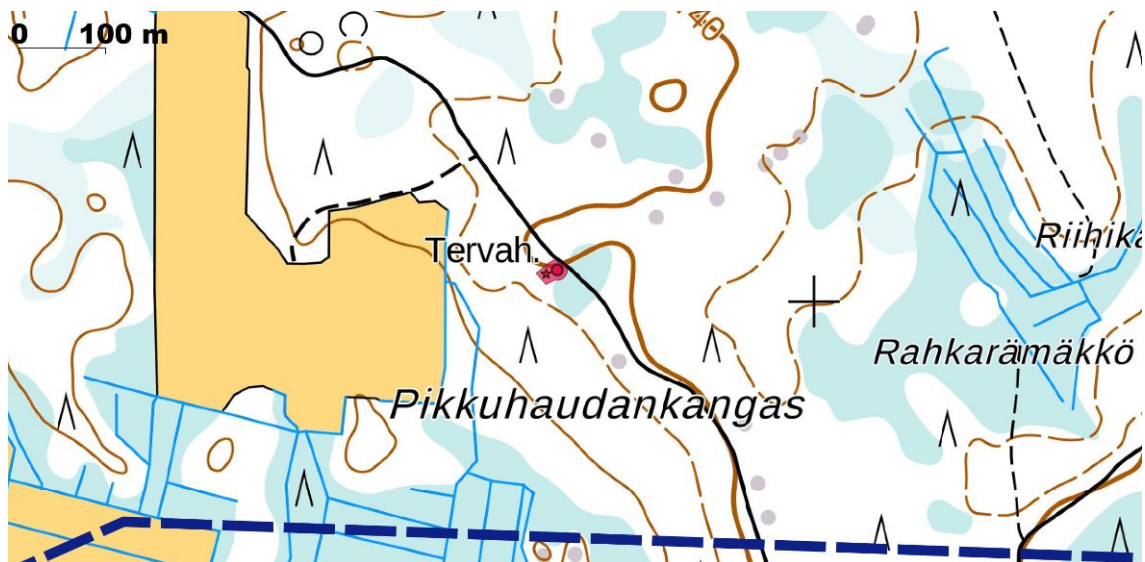
Tervahauta itään.

14. Pikkuhaudankangas

Rekisteritiedot		Paikkatiedot	
Mj-rekisteri		TM35-lehtijako	P4214R
Laji	Kiinteä muinaisjäännös	Vanha yleislehtijako	233201
Tyyppi	Työ- ja valmistuspaikat	Koordinaatit ETRS-TM35FIN	P: 7018036,591 I: 355701,896 P: 7018032,024 I: 355689,071
Tyypin tarkenne	tervahaudat	N2000	Z n. 142,50 m
Ajoitus	historiallinen	Koordinaattiselite	Lidar-paikannus, tervahauta
Aiemmat tutkimukset	-	Inventointimenetelmät	Pintahavainnointi, kairaus

Kuvaus: Laajan Honkahuhdan länteen työntyvän kivikkoisen ja tasaisen kapean niemekkeen etelälaidalla. Tervahauta sijaitsee Sarvikydön peltoalueelle johtavan metsätien varrella. Ympäristössä kasvaa erirakenteista metsää. Tervahaudan läpimitta on n. 10 m, halssi laskee etelään. Haudan päällä kasvaa tiheästi puustoa. Noin 7 m tervahaudasta lounaaseen on n. n. 3 m halkaisijaltaan oleva kuoppa, joka voi liittyä paikan tervanvalmistukseen. Tervahauta on merkitty maastokartalle.

Ehdotus suojavyöhykkeeksi: Kyllä. Etäisyys lähimpään tuulivoimalan paikkaan on n. 420 m.

Pikkuhaudankangas. Taustakartta Mml 7/2023.

Tervahauta lounaaseen.

15. Patanan Hautakangas

Rekisteritiedot		Paikkatiedot	
Mj-rekisteri		TM35-lehtijako	P4214R
Laji	Kiinteä muinaisjäännös	Vanha yleislehtijako	233201
Tyyppi	Työ- ja valmistuspaikat	Koordinaatit ETRS-TM35FIN	P: 7018380,333 I: 355031,890
Tyypin tarkenne	tervahaudat	N2000	Z n. 135 m
Ajoitus	historiallinen	Koordinaattiselite	Lidar-paikannus
Aiemmat tutkimukset	-	Inventointimenetelmät	Pintahavainnointi

Kuvaus: Sarvikydön peltoaluiden välin jäävällä Patanan Hautakankaalla. Tervahauta sijaitsee kivikkoisen mäen lounaisreunalla. Ympäristössä kasvaa erirakenteista metsää. Tervahaudan läpimitta on n. 30 m, halssi laskee lounaaseen. Haudan reunoilla kasvaa tiheästi puustoa, keskellä kasvaa nuoria leppiä. Tervahauta on merkitty maastokartalle.

Ehdotus suojavyöhykkeeksi: Kyllä. Etäisyys lähimpään tuulivoimalan paikkaan on n. 520 m.

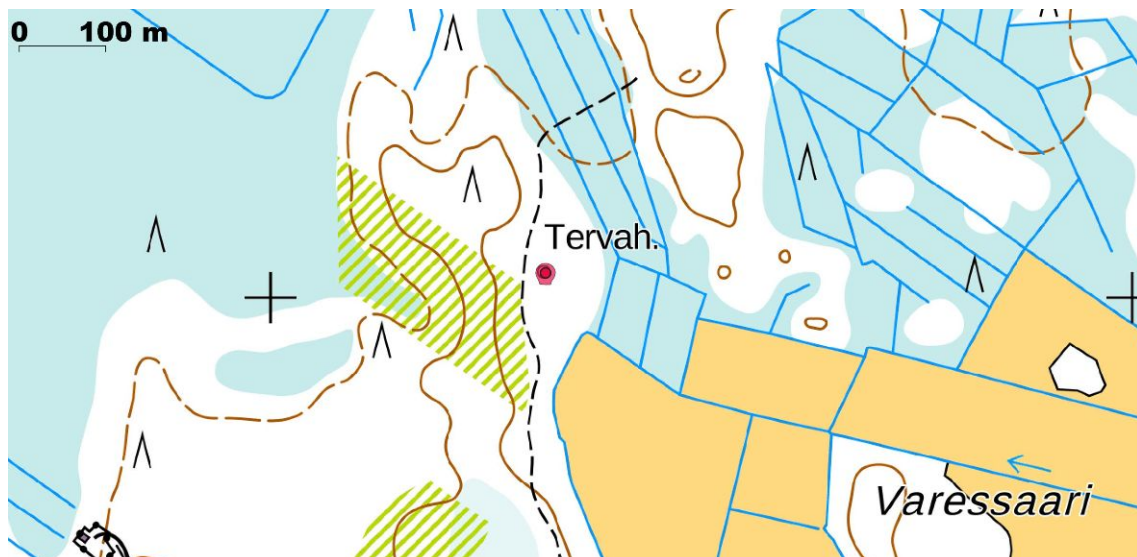
Patanan Hautakangas. Taustakartta Mml 7/2023.

Tervahaudan keskusta lounaaseen

16. Kettukangas

Rekisteritiedot		Paikkatiedot	
Mj-rekisteri		TM35-lehtijako	P4214R
Laji	Kiinteä muinaisjäännös	Vanha yleislehtijako	233201
Tyyppi	Työ- ja valmistuspaikat	Koordinaatit ETRS-TM35FIN	P: 7018028,822 I: 354319,158
Tyypin tarkenne	tervahaudat	N2000	Z n. 133 m
Ajoitus	historiallinen	Koordinaattiselite	Lidar-paikannus
Aiemmat tutkimukset	-	Inventointimenetelmät	Pintahavainnointi, kairaus
Kuvaus: Sarvinevan eteläpuolella Paloharjun ja Kettukankaan välissä. Tervahauta sijaitsee tasaisella hiekkaa ja moreenia olevalla kankaalla. Ympäristössä kasvaa mäntyvaltaista metsää. Tervahaudan läpimitta on n. 15 m, halssi laskee etelään. Päällä kasvaa eri ikäistä ja lajista puustoa. Tervahauta on merkitty maastokartalle.			
Ehdotus suojavyöhykkeeksi:		Kyllä. Etäisyys lähimpään tuulivoimalan paikkaan on n. 1,3 km.	

Kettukangas. Taustakartta Mml 7/2023.

Tervahauta länteen.

17. Meranevanniemi

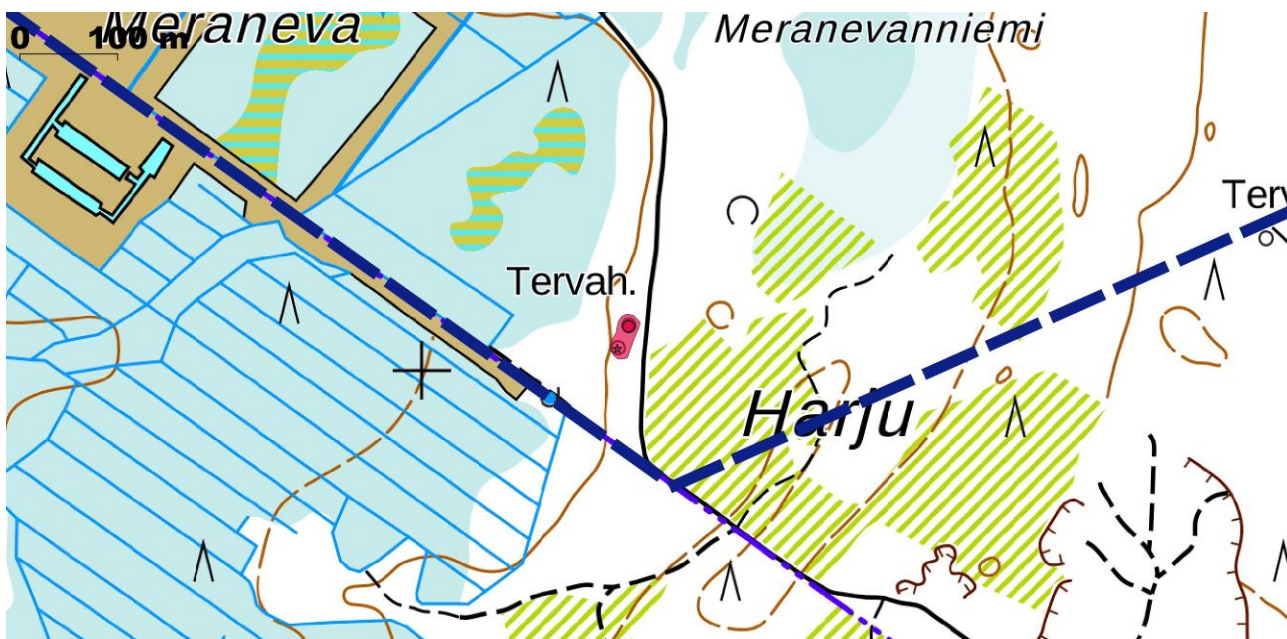
Rekisteritiedot		Paikkatiedot	
Mj-rekisteri	1000046284	TM35-lehtijako	P4214R
Laji	Kiinteä muinaisjäännös	Vanha yleislehtijako	233201
Tyyppi	Työ- ja valmistuspaikat	Koordinaatit ETRS-TM35FIN	P: 7017045,000 I: 353211,999 P: 7017021,871 I: 353200,539
Tyyppin tarkenne	tervahaudat	N2000	Z n. 126 m
Ajoitus	historiallinen	Koordinaattiselite	Aiempi tieto, pohjoisempi tervahauta
Aiemmat tutkimukset	2022 Teemu Tiainen, Jussi-Pekka Hiltunen ja Jaakko Ervasti, inventointi	Inventointimenetelmät	Pintahavainnointi

Kuvaus: 2022: Paikalla on kaksi tervahautaa vanhan hakkuuaukean itäpuolella, 20 metriä Harjuntieltä länteen. Pohjoisemman tervahaudan läpimitta on noin 13 metriä, syvyys 0,8 metriä, reunavalli on noin 3,5 metriä leveä. Halssi ei erotu. Muoto on epämääräinen, mutta valli on edelleen jokseenkin näkyvissä. Kohteen ympäristö on tasaista harvaa metsää. Tervahaudan kohdalla kasvaa hieman nuoria kuusia ja koivuja.

Eteläisempi tervahauta on halkaisijaltaan noin 12 m, syvyys noin 0,3 metriä ja vallin leveys on noin 3 metriä. Keskuskuoppa erottuu heikosti, mutta vallit selvästi. Tervahaudan halssia ei erotu. Tervahaudan päältä on ajeltu metsäkoneella ja sen etelä- ja pohjoispuolella on moderneja kaivantoja, mistä johtuen tervahauta erottuu melko heikosti maastossa. Tervahaudan keskustaan tehdyssä kairauksessa esiintyi noin 30 cm paksu hiilensekainen musta kerros. Tervahaudat on merkitty peruskartalle.

2023: Kohde oli ennallaan. Heti eteläisimmän tervahaudan pohjoispuolella on n. 6 m halkaisijaltaan oleva ja n. 2 m syvä pintakasvillisuuden peittämä kuoppa, myös tervahaudan eteläpuolella on kaksi isompaa kuoppaa. Muut alueen metsänkäsittelyssä tai muuten syntyneet kuopat ovat pienempiä.

Ehdotus suojavyöhykkeeksi: Kyllä. Etäisyys lähimpään tuulivoimalan paikkaan on n. 1,5 km.

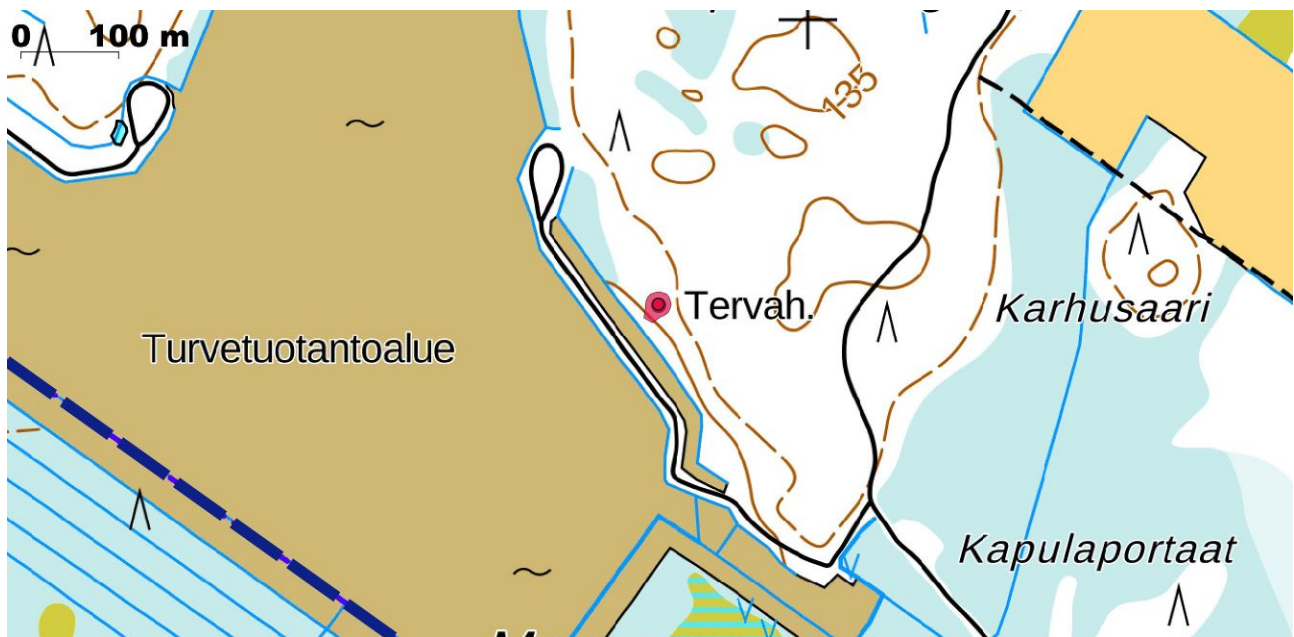

Meranevanniemi. Taustakartta Mml 7/2023.

Eteläisemmän tervahaudan vieressä on n. 2 m syvä kuoppa, jota peittää pintakasvillisuus. Kuva pohjoiseen.

18. Merapäkinkangas			
Rekisteritiedot		Paikkatiedot	
Mj-rekisteri		TM35-lehtijako	P4214R
Laji	Kiinteä muinaisjäännös	Vanha yleislehtijako	233201
Tyyppi	Työ- ja valmistuspaikat	Koordinaatit ETRS-TM35FIN	P: 7017708,870 I: 352846,601
Tyyppin tarkenne	tervahaudat	N2000	Z n. 130 m
Ajoitus	historiallinen	Koordinaattiselite	Lidar-paikannus
Aiemmat tutkimukset	-	Inventointimenetelmät	Pintahavainnointi
Kuvaus: Merapäkinkankaan lounaislaidalla, länsipuolella on entiselle Meranevalle perustettu turvetuotantoalue. Kivikkoiselle maapohjalle rakennettu n. 22 m läpimitaltaan oleva tervahauta, halssi laskee lounaaseen. Tervahaudan reunoilla on eri-ikäistä puustoa, haudan keskustasta isot puut on poistettu, ja siellä on useita kantoja.			
Ehdotus suojavyöhykkeeksi:	Kyllä. Etäisyys lähimpään tuulivoimalan paikkaan on n. 820 m.		

Merapäkinkangas. Taustakartta Mml 7/2023.

Tervahauta länteen.

19. Kärriatiekangas

Rekisteritiedot		Paikkatiedot	
Mj-rekisteri	1000046283	TM35-lehtijako	P4214R
Laji	Kiinteä muinaisjäännös	Vanha yleislehtijako	233201
Tyyppi	Työ- ja valmistuspaikat	Koordinaatit ETRS-TM35FIN	P: 7018779,000 I: 353360,000
Tyypin tarkenne	tervahaudat	N2000	Z n. 131 m
Ajoitus	historiallinen	Koordinaattiselite	Aiempi tieto
Aiemmat tutkimukset	2022 Teemu Tiainen, Jussi-Pekka Hiltunen ja Jaakko Ervasti, inventointi	Inventointimenetelmät	Pintahavainnointi
Kuvaus: 2022: Paikalla on noin 20 m halkaisijaltaan oleva tervahauta, syvyys on noin 2 metriä. Tervahaudassa on tuplavalli. Halssi on itään ja se erottuu heikosti. Tervahaudan vallien päällä kasvaa suuria mäntyjä, kuusia ja haapoja. Kuusen taimikko ja pajukko peittää myös hautaa. Tervahauta on merkitty peruskartalle. 2023: Kohde oli ennallaan. Sijaintikorkeus on muutettu vastamaan maastokartan korkeutta.			
Ehdotus suojavyöhykkeeksi:	Kyllä. Etäisyys lähimpään tuulivoimalan paikkaan on n. 1,1 km.		

Kärriatiekangas. Taustakartta Mml 7/2023.

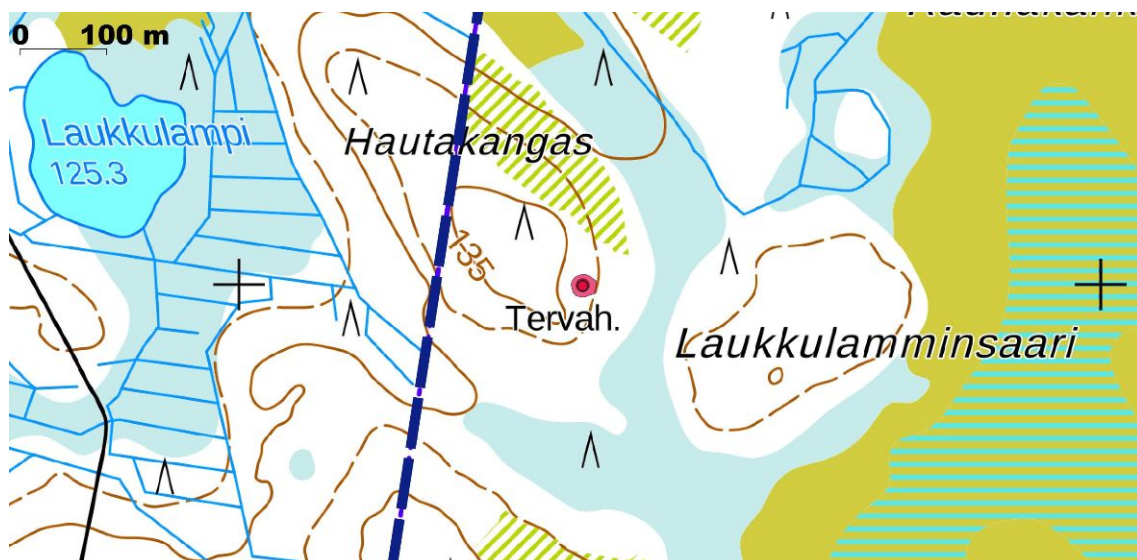
Tervahauta etelään, edessä tuplavallia.

20. Hautakangas

Rekisteritiedot		Paikkatiedot	
Mj-rekisteri		TM35-lehtijako	P4214R
Laji	Kiinteä muinaisjäänös	Vanha yleislehtijako	233201
Tyyppi	Työ- ja valmistuspaikat	Koordinaatit ETRS-TM35FIN	P: 7018998,389 I: 352398,960
Tyypin tarkenne	tervahaudat	N2000	Z n. m
Ajoitus	historiallinen	Koordinaattiselite	Lidar-paikannus
Aiemmat tutkimukset		Inventointimenetelmät	Pintahavainnointi

Kuvaus: Laukkulammen ja Rauhakankaan välissä Hautakankaan kaakkoisreunalla. Tervahauta sijaitsee nuoressa talousmetsässä, maaperä on moreenia. Tervahaudan läpimitta on n. 23 m, halssi laskee itään. Päällä kasvaa erilajista ja ikäistä puustoa. Tervahauta on merkitty maastokartalle.

Ehdotus suojavyöhykkeeksi: Kyllä. Etäisyys lähimpään tuulivoimalan paikkaan on n. 880 m.

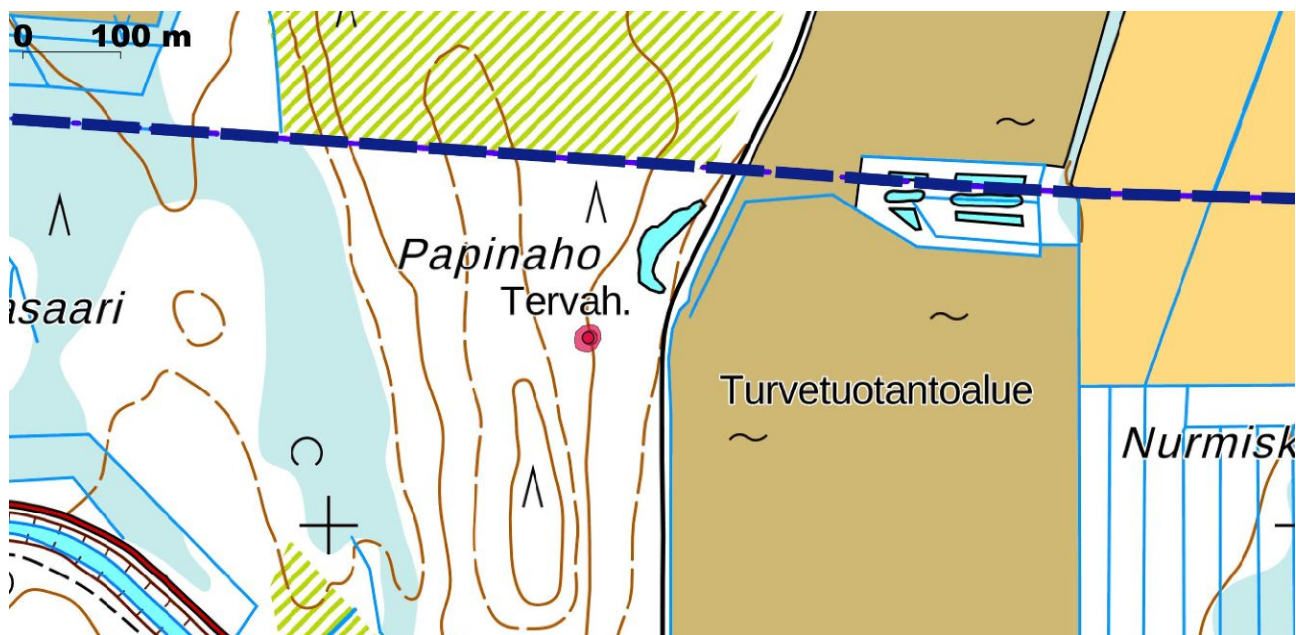
Hautakangas. Taustakartta Mml 7/2023.

Tervahauta itään.

21. Papinaho			
Rekisteritiedot		Paikkatiedot	
Mj-rekisteri	1000046282	TM35-lehtijako	P4214R
Laji	Kiinteä muinaisjäännös	Vanha yleislehtijako	233201
Tyyppi	Työ- ja valmistuspaikat	Koordinaatit ETRS-TM35FIN	P: 7020192,000 I: 353266,000
Tyypin tarkenne	tervahaudat	N2000	Z n. 120 m
Ajoitus	historiallinen	Koordinaattiselite	Aiempi tieto
Aiemmat tutkimukset	2022 Teemu Tiainen, Jussi-Pekka Hiltunen ja Jaakko Ervasti, inventointi	Inventointimenetelmät	Ei inventoitu
Kuvaus: 2022: Tervahaudan läpimitta on 20 m, syvyys 2 m. Halssi on noin 7x5 m ja se sijaitsee tervahaudan itäosassa. Valli on epäselvä, arviolta 2,5 m leveä. Tervahauta on vahingoittunut merkittävästi. Tervahaudan vieressä erottuu vielä metsäkoneen jälki. Kohteen luota puut on kaadettu, mutta tervahaudan itäpuolella on tiheää metsää. Tervahauta on merkitty peruskartalle. 2023: Ei inventoitu.			
Ehdotus suojavyöhykkeeksi:	Kyllä. Etäisyys lähimpään tuulivoimalan paikkaan on n. 670 m.		

Papinaho. Taustakartta Mml 7/2023.

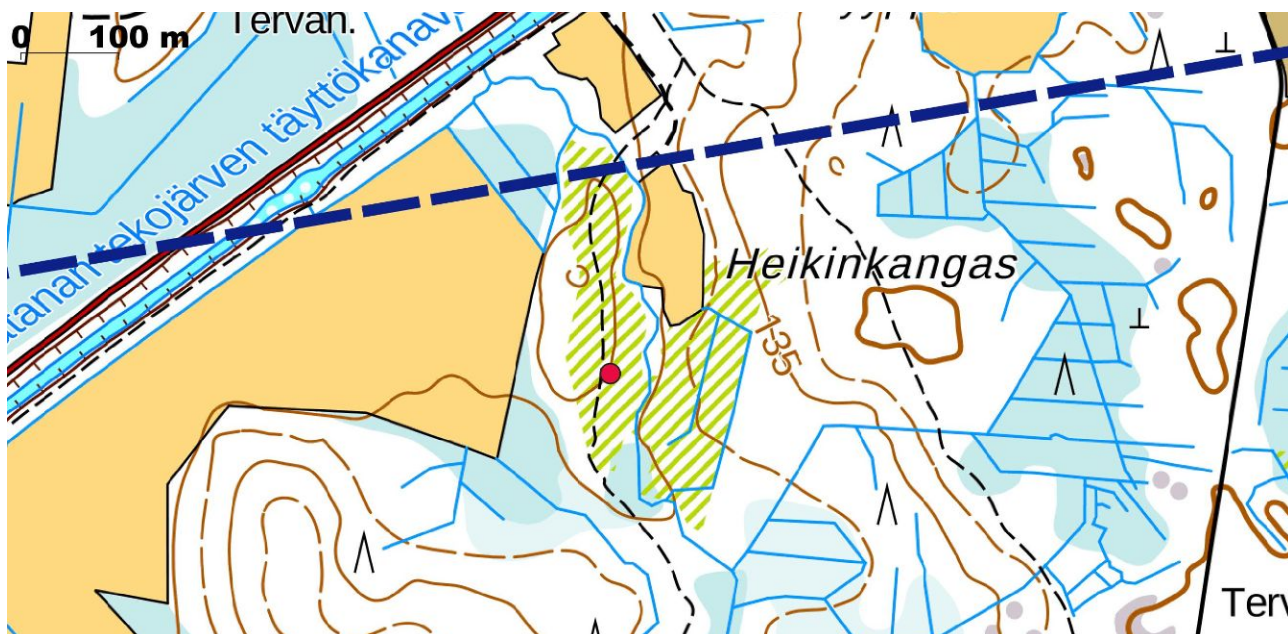
22. Heikinkangas			
Rekisteritiedot		Paikkatiedot	
Mj-rekisteri		TM35-lehtijako	P4214R
Laji	Kiinteä muinaisjäännös ?	Vanha yleislehtijako	233202
Tyyppi	Työ- ja valmistuspaikat	Koordinaatit ETRS-TM35FIN	P: 7020372,640 I: 355501,688
Tyypin tarkenne	tervahaudat	N2000	Z n. 120 m
Ajoitus	historiallinen	Koordinaattiselite	Lidar-paikannus
Aiemmat tutkimukset	-	Inventointimenetelmät	Ei inventoitu

Kuvaus: Lidar-korkeusmallissa erottuva mahdollinen tervahauta, jonka läpimitta olisi n. 10 m. Kohdetta ei ehditty inventoida ennen lumentuloa. Tervahaudalle tehtiin suuripiirteinen raja. Kohde tullaan tarpeen mukaan tarkastamaan kenttäkaudella 2024.

Ehdotus suojavyöhykkeeksi:

-. Etäisyys lähimpään tuulivoimalan paikkaan on n. 930 m.

Heikinkangas. Taustakartta Mml 7/2023.

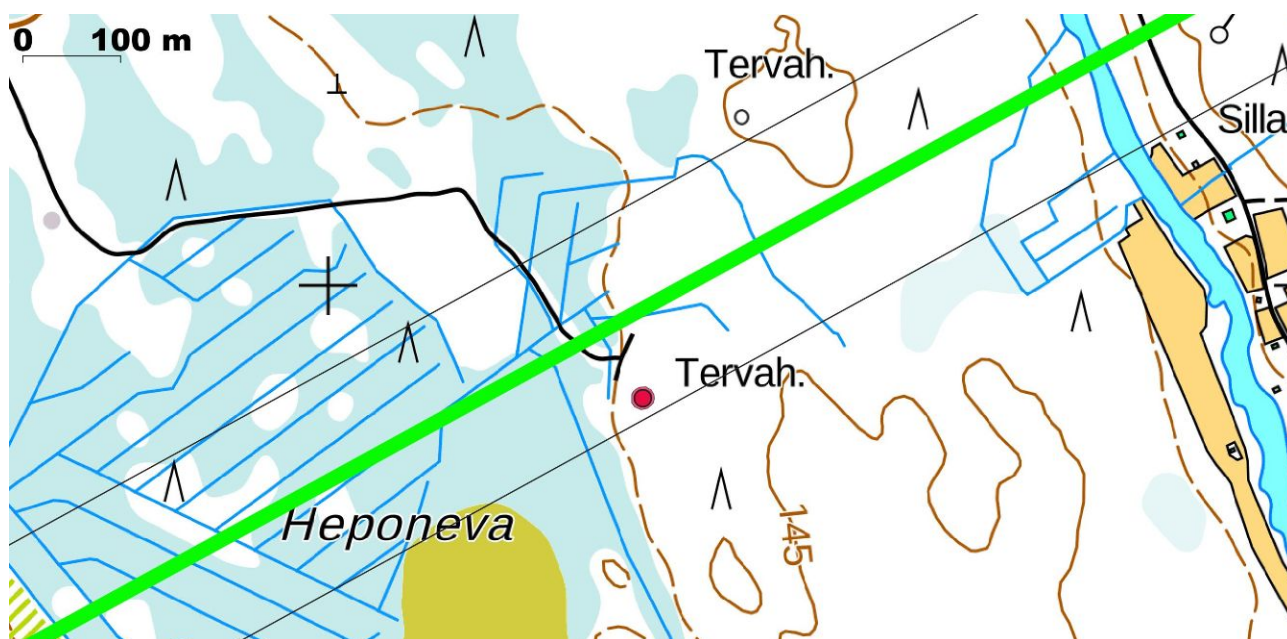
23. Heponeva

Rekisteritiedot		Paikkatiedot	
Mj-rekisteri		TM35-lehtijako	P4232R
Laji	Kiinteä muinaisjäänös ?	Vanha yleislehtijako	233202
Tyyppi	Työ- ja valmistuspaikat	Koordinaatit ETRS-TM35FIN	P: 7022884,554 I: 358322,558
Tyypin tarkenne	tervahaudat	N2000	Z n. 120 m
Ajoitus	historiallinen	Koordinaattiselite	Lidar-paikannus
Aiemmat tutkimukset	-	Inventointimenetelmät	Ei inventoitu

Kuvaus: Maastokartalle merkitty ja lidar-korkeusmallissa erottuva tervahauta, jonka läpimitta olisi n. 10 m. Kohdetta ei ehditty inventoida ennen lumentuloa. Kohteelle tehtiin suuripiirteinen raja. Kohde tullaan tarpeen mukaan tarkastamaan kenttäkaudella 2024.

Ehdotus suojavyöhykkeeksi:

-. Etäisyys voimajohtoreittiin SVE3 on n. 80 m.

Hepokangas. Taustakartta Mml 7/2023.

9. Aineistoluettelo

Arkistoaineisto

Kartat:

Kansallisarkisto: E7:2/1-15 Perho; Perho och Röyrinki by i Wetil socken: karta öfver åker och äng med beskrifning 1758, E6:1/1-13 Perho; Karta öfver ängar jämte Kuusjärvi, Jylhä, Okskoski och Haukkapuro hemmans åkrar med delningsbeskrifning 1793.

E6:13/1-60 Perho; Storskiiftskarta upptagande hemmanen N:o 1-39 med särskilda ägokartor öfver hemmanen N:o 1, 3, 5, 6, 7, 8, 20, 21, 22, 23, 24, 25, 26, 27, 28, 30, 31, 32, och 38; 1843-1847.

Maanmittaushallituksen historiallinen kartta-arkisto, Ia. Pitäjänkartasto (1749-1917).

Digitaalinen aineisto:

Arkistolaitoksen digitaaliarkisto, <https://astia.narc.fi/uusiastia/index.html>

Geologian tutkimuskeskus, <http://gtkdata.gtk.fi/Maankamara/index.html>

Vanha kartta, <https://expo.oscapps.jyu.fi/s/vanhakartta/page/etusivu>

Maanmittauslaitos, avoimien aineistojen tiedostopalvelu, <https://tiedostopalvelu.maanmittauslaitos.fi/tp/kartta>

Maanmittauslaitos, <http://vanhatpainetutkartat.maanmittauslaitos.fi/>

Museovirasto: Kulttuuriympäristön palveluikkuna, muinaisjäännösrekisteri ja kulttuuriympäristön tutkimusraportit arkeologia, Perho:

<http://kulttuuriymparisto.nba.fi/netsovellus/rekisteriportaali/portti/default.aspx>

Kirjallisuus:

Junnila, Heikki, Perhonjokilaakson historia. Kokkola 1987.

Julkaisematon aineisto:

Schulz Hans-Peter 2005, 2012. Rannansiirtymistaulukko Perho – Lohtaja linjalla.

Itäpalo Jaana ja Schulz Hans-Peter, Perhonjoen asutushistoria- multimedia, Perhon – eli Vetelijokilaakson ja Kälviänjokilaakson historiaa käsittelevä multimedia. 2004. Pirityiset ry ja Halsuan kunta.